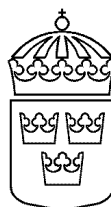

Riksdagens protokoll

1995/96:102

Torsdagen den 30 maj

Kl. 12.00 – 16.16

Protokoll
1995/96:102

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 24 maj.

2 § Anmälan om kompletteringsval till socialutskottet

Förste vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp fr.o.m. den 1 juni anmält Karin Israelsson som suppleant i socialutskottet efter Anna Corshammar-Bojerud.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i socialutskottet

Karin Israelsson (c)

3 § Meddelande om kammarens arbete

Förste vice talmannen meddelade att meddelande om kammarens arbete under tiden den 10–13 juni delats ut till kammarens ledamöter.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

1995/96:A45 och A46 till arbetsmarknadsutskottet

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

5 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 29 maj

UU18 Jämställdhet som ett nytt mål för Sveriges internationella utvecklingssamarbete

Mom. 1 (ett jämställdhetsmål i biståndspolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

228 för utskottet

70 för res. 1

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 24 c, 22 fp, 17 v, 15 mp, 9 kds

För res. 1: 68 m, 2 kds

Frånvarande: 20 s, 12 m, 3 c, 4 fp, 5 v, 3 mp, 4 kds

Inger Davidson (kds) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Mom. 5 (en utredning om biståndsmålen)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp)

Votering:

210 för utskottet

90 för res. 2

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 1 m, 24 c, 17 v, 16 mp, 11 kds

För res. 2: 67 m, 23 fp

Frånvarande: 20 s, 12 m, 3 c, 3 fp, 5 v, 2 mp, 4 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU15 Statlig garanti för anordnande av olympiska sommarspel i Sverige år 2004

Mom. 1 (avslag på prop. 1995/96:189)

1. utskottet

2. res. 1 (v)

3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

24 för res. 1

17 för res. 2

257 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:
252 för utskottet
24 för res. 1
23 avstod
50 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 139 s, 61 m, 23 c, 19 fp, 1 v, 9 kds
För res. 1: 4 m, 3 fp, 16 v, 1 mp
Avstod: 1 s, 3 m, 1 c, 1 fp, 15 mp, 2 kds
Frånvarande: 21 s, 12 m, 3 c, 3 fp, 5 v, 2 mp, 4 kds
Annika Jonsell (m) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 2 (en statlig ekonomisk garanti för genomförande av de olympiska sommarspelen i Stockholms kommun år 2004)

1. utskottet
2. res. 3 (fp)
3. res. 5 (mp)

Förberedande votering:

18 för res. 3
15 för res. 5
266 avstod
50 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:

237 för utskottet
16 för res. 3
47 avstod
49 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 140 s, 61 m, 24 c, 1 fp, 2 v, 9 kds
För res. 3: 16 fp
Avstod: 1 s, 7 m, 6 fp, 15 v, 16 mp, 2 kds
Frånvarande: 20 s, 12 m, 3 c, 3 fp, 5 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 3

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Beslut om samlad votering

På förslag av förste vice talmannen medgav kammaren att återstående ärenden på dagens föredragningslista fick avgöras i ett sammanhang efter avslutad debatt.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Beskattningen av vissa
förmåner, m.m.*

6 § Beskattningen av vissa förmåner, m.m.

Föredrogs

Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU25

Beskattningen av vissa förmåner, m.m. (prop. 1995/96:152)

Anf. 1 CARL ERIK HEDLUND (m)

Herr talman! De ärenden som vi skall diskutera och besluta om i dag tillhör förvisso inte de stora ekonomiska frågorna. I propositionen har också angivits att de ekonomiska effekterna för den offentliga sektorn vad avser värderingen av förmånen av resor, slopande av skattefriheten för trohetsrabatter inom flygbranschen samt åtgärden att inte beskatta förmånen av utbildning och liknande inför omstruktureringar av företag endast är mycket marginella. Men just det faktum att de är mycket marginella gör de här förslagen speciellt intressanta.

Här läggs alltså fram förslag inom beskattningsrätten som *inte* har sitt ursprung i att förstärka den offentliga sektorns ekonomi. Förslagen måste då rimligtvis ha en stark ideologisk koppling. Varför skulle regeringen och riksdagen annars behandla frågorna, speciellt i en tid när arbetet här i riksdagen och i regeringskansliet borde fokuseras på de verkligt stora frågorna? Hur skall vi få till stånd en ekonomisk tillväxt och en sjunkande arbetslöshet? På dessa områden har riksdagsmajoriteten inte kunnat komma med några konstruktiva idéer. Vi i moderaterna anklagar majoriteten för att blunda för verkligheten. Vi har i olika förslag utformat en alternativ strategi.

Riksdagsmajoriteten har byggt sina ställningstaganden på en i grunden förlegad ideologi och en skev uppfattning av vad som skapar välstånd. Men vad har nu detta med dagens ärenden att göra? Jo, i all sin enkelhet blottar de majoritetens inställning till medborgarna, och framför allt visar de hur man egentligen betraktar företagare.

Låt oss först granska förslaget om att skattebefria förmånen av utbildning och liknande åtgärder i samband med omstruktureringar. Det kunde ha varit ett bra förslag – konstruktivt och offensivt. Men man har gjort ett stort undantag, och det är här som majoritetens egentliga inställning till småföretagen avslöjas. Man kan skriva vackra ord i regeringsförklaringar och göra tjugusiga appeller om småföretagarna som dagens hjältar, men verkligheten i dag visar sanningen. Och sanningen är att man nu, såsom tidigare, misstror företagarna, och då främst de 300 000 fåmansföretagen i landet.

Om man är anställd i ett fåmansföretag och dessutom äger en aktie i bolaget kommer man att få skatta för den utbildning som arbetsgivaren kan bekosta i samband med att man blir uppsagd från arbetet och måste söka sig till nya områden. Alla andra anställda i det bolaget slipper beskattning och naturligtvis alla anställda i andra typer av företag. Det är alltså frågan om en ren diskriminering. Det rimmar mycket dåligt med de stolta deklarerationer som lämnats från den här talarstolen av företrädare för regeringen och de olika riksdagspartierna.

Det är ju inom småföretagen som tillväxten skall komma, hävdar alla. Men när vi skall genomföra en så marginell förbättring av skatte-

lagarna som den aktuella kommer bockfoten fram. Tänk om småföretagarna skulle missbruka den föreslagna regeln! Majoriteten tycks inte ha något större förtroende för dem som arbetar i fåmansföretag och som dessutom valt att ta en personlig risk och köpt en eller annan aktie i bolaget. Det som annars anses vara så bra är egentligen någonting miss-tänkt och skumt, tycks det. På något annat sätt kan man inte tolka utskottsmajoritetens förslag.

Nu är det ännu värre. I den utredning som legat till grund för förslaget, SOU 1995:94, var man klokare. Där föreslogs att skattefrihet skulle gälla generellt. Dock krävdes för företagsledare, delägare eller närstående i fåmansföretag eller i fåmansägt handelsbolag att den skattskyldige arbetat minst halvtid och under minst två för att inkluderas i dessa regler. De allra flesta remissinstanserna hade ingen erinran mot förslaget. Regeringen däremot tycker att bestämmelserna kan missbrukas, och därför följs inte utredningens förslag.

Skattelagarna skall stå i överensstämmelse med den allmänna rättsuppfattningen. Hittills har faktiskt förmånen av fri utbildning varit skattepliktig, men ingen har egentligen uppfattat det så. Skattemyndigheterna har varit påfallande passiva. Det kunde alltså ha varit ett riktigt bra förslag, som jag sade tidigare, men nu har vi fått den här diskriminerande inskränkningen. Då ställer jag frågan: Hur tror man att det skall gå att skapa ett positivt företagsklimat när man gång på gång visar hur man i grunden misstror företagarna?

Herr talman! Jag yrkar därför avslag på hemställan i SkU25 vad gäller mom. 1 och hemställer om bifall till reservation 1.

En annan för det allmänna mycket marginell inkomstökning ger förslaget att ändra skattebestämmelserna för värderingen av förmåner av resor för anställda i flygbolag. Detta är en gammal fråga. Den styrs inte heller av några statsfinansiella skäl utan är ett uttryck för en avundsjuka som många känner inför flygbolagsanställdas möjligheter att kunna resa ut till ett relativt lågt pris.

Vad många då inte tänker på är de mycket rigorösa begränsningar som denna förmån är försedd med. Under mina år i näringslivet har jag träffat många förtvivlade strandsatta flygbolagsanställda som helt enkelt inte har kunnat komma hem på avsedd tid därför att alla plan är fullbokade. Jag rekommenderar alla som är avundsjuka att tillbringa en söndagseftermiddag eller söndagskväll på Kastrup. Då får ni kanske en något annan inställning. Att vara *stand-by* och inte veta om man kommer med ett plan inskränker alla möjligheter att kunna planera t.ex. sin semester riktigt bra. Man vet inte om man kommer fram i tid. Därför kan man inte boka hotell om man inte är villig att betala för logit även om man inte utnyttjar det osv. Det går kanske an att åka på det sättet för ensamma, men för familjer är det sannerligen ingen sinekur.

Flygbolagsanställda borde väl som alla andra kunna få erhålla personalrabatter, vilket som bekant är skattefritt om de håller sig inom rimliga gränser. Men i propositionen har man slagit fast att man inte kan betrakta reseförmånen som en personalrabatt. Motivet är att *stand-by*-resor inte ingår i flygbolagets ordinarie sortiment. Ergo är det ingen personalrabatt. Detta är härklyveri.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

En flygresa är en färskvara. När planet lyft är möjligheten att kunna sälja ytterligare platser borta. Om man strax före avgång kan konstatera att det faktiskt finns några tomma platser kvar har dessa inget marknadsvärde. Man kan inte gärna annonsera ut dem. Flygbolaget får alltså inga extra kostnader, och den anställde får en möjlighet att komma utomlands till ett lågt pris men med stora begränsningar och utan garanti för hemresa.

Ett annat skäl till att vi inte bör fatta något beslut i dag är att en relativt stor andel av de SAS-anställda använder sina ID-resor – det är så de kallas i branschen – för resor mellan bostadsorten och stationeringen. Personalen förflyttas under en kortare eller längre tid och utför sitt arbete på annan ort. I en internationaliserad värld och i ett skandinaviskt företag är denna rörlighet naturlig. Denna typ av resor skall vara undantagna från beskattning. Men de kommer enligt detta förslag att ingå i beräkningsunderlaget för schablonberäkningen. Vem skall åläggas att hålla reda på om det är fråga om enskilda resor eller resor som sammanhänger med placeringsorten?

Herr talman! Vi har i dag ett schablonvärde för de flygbolagsanställdas reseförmåner. Vi kan gott ha kvar det till dess att regeringen kan presentera ett rimligare förslag. Det bör vara mindre byråkratiskt, och det bör innebära mycket mindre av administrativt arbete. Detta berör speciellt de mindre flygbolagen, som kommer att få mycket stora problem om den nu föreslagna åtgärden blir lag. Med det nuvarande förslaget kommer det att bli svårt eller omöjligt att deklarerat förmånerna på ett korrekt sätt eftersom den skattskyldige själv inte kan vare sig beräkna underlaget eller kontrollera beräkningarna. Detta är ett tungrott administrativt system för att uppnå – ja, vad vill man egentligen uppnå med den föreslagna reformen?

Herr talman! Även nästa förslag är ett utslag av missriktat nit. I en allt hårdare konkurrens mellan de internationella flygbolagen har olika typer av trohetsrabatter introducerats. Det var till en början de amerikanska bolagen som erbjöd sina kunder bonuspoäng som sedan kunde omvandlas till resor. SAS tvingades följa efter, efter det att American Airlines genom att erbjuda bonus konkurrerat ut SAS på linjen till Chicago.

Regeringen och utskottsmajoriteten anser att det rätteligen är arbetsgivaren som har fått trohetsbonusen och att det är arbetsgivaren som skall lämna kontrolluppgift när någon utnyttjar bonusen för privat bruk. Det blir alltså arbetsgivaren som drabbas av ökade kostnader för att hålla reda på hur trohetsbonussystemet, som är ett avtal mellan flygbolaget och resenären, tillämpas.

Lagrådet har ansett att dessa mycket komplicerade förhållanden måste studeras betydligt mer ingående innan kontrolluppgiftsskyldigheten regleras. Vi moderater anser att det är helt oacceptabelt att arbetsgivarna under straffansvar blir ålagda ansvar för såväl kontrolluppgifter som arbetsgivaruppgifter om förmåner som arbetsgivaren dels inte har utgivit, dels inte på något sätt kan kontrollera. Detta är oacceptabelt i en rättsstat.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Herr talman! Regeringen vill också ge skattemyndigheterna ytterligare en månad, november månad, på sig för att under taxeringsåret kunna fatta beslut till den skattskyldiges nackdel. Detta innebär att skattemyndigheterna får ytterligare tid till sitt förfogande, utan att den skattskyldige fått motsvarande tid för att förbereda sig.

Vi moderater tycker därför att det vore rimligt att också den som lämnar särskild självdeklaration skulle få ytterligare en månad på sig. Som det är i dag är det lätt hänt att någon uppgift blir felaktig eller bortglömd på grund av tidspressen. Följderna för den enskilde blir som bekant mycket hårda. Det vore därför rimligt att fastställa den 2 maj som en gemensam dag för alla typer av deklarerationer. Samtidigt bör skattemyndigheterna få den begärda extra månaden för granskning. Vårt förslag överensstämmer för övrigt med ett förslag från Riksskatteverket. Det är så enkelt att det inte behöver utredas ytterligare.

Herr talman! Jag står givetvis bakom samtliga de reservationer som Moderaterna har avgett men vill för tids vinnande endast yrka bifall till reservationerna 1 och 4.

Anf. 2 ISA HALVARSSON (fp)

Herr talman! Det är en riktig ”krångelpropp” som vi nu skall behandla. Regeringen och utskottsmajoriteten krånglar till det för företagen.

Det första förslaget t.ex. handlar om förmånen av fri utbildning och andra åtgärder i samband med uppsägning och omplacering och att detta inte skall beskattas hos mottagaren. De flesta har nog inte förstått att denna utbildning har varit beskattad! Effekten blir bara en enorm försämring. Det finns fall där en delägare i ett fåmansföretag har haft närstående i denna belägenhet. Detta andas en förfärlig småaktighet och misstro mot delägare i fåmansföretag.

För mig är det fullständigt obegripligt att alla säger att antalet småföretagare skall öka, att de skall anställa fler och att nya företag skall bildas. Vi i Folkpartiet är också för detta. Men det kommer att bli fåmansbolag som bildas, är inte Socialdemokraterna medvetna om det? Det är ju dem som Socialdemokraterna misstror så till den milda grad. Hur skall man få 3 000 nya jobb i veckan om man misstror småföretagarna på detta sätt? Det behövs en helt annan form av kulturförändring.

Jag har suttit med i den arbetsmarknadspolitiska utredningen. Vi tryckte där mycket hårt på vikten av att man vid uppsägningar av personal så tidigt som möjligt kompetensutvecklar dem som är uppsagda. Helst skall detta ske redan under uppsägningstiden – just för att undvika långa arbetslöshetsperioder och för att kunna effektivisera förmedlingsarbetet. Detta är alltså till fördel för samhället.

När man läser det liggande förslaget om förmånsbeskattning av flygresorna, och historiken bakom detta, ser man att hanteringen av detta är mycket märklig. Man kan lätt inse vad en sådan som komikern Robert Gustafsson skulle kunna göra av detta. Lars Hedfors, ordföranden i skatteutskottet, har tidigare sagt att reglerna kommer att bli mycket krångliga för både arbetsgivare och arbetstagare. För arbetsgivaren blir systemet dessutom mycket dyrt att administrera, och för skatte-

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

myndigheterna leder det till ökade kontrollproblem. Man avslår alltså denna typ av individuell beskattning. Svante Öberg, statssekreterare, har sagt att vi snarast skall ta fram en lagrådsremiss med en schablonbeskattning av reseförmånerna helt enkelt på grund av krånglet med och de kraftiga protesterna emot denna individuella beskattningsmodell.

Ändå har nu detta förslag om en individuell beskattning lagts fram för tredje gången. Jag tycker inte att det är ägnat att inge någon respekt för det politiska systemet. Det enda rätta är att yrka bifall till reservation nr 2.

Krångel är det också med trohetsrabatterna för kunder. Man får tycka vad man vill om dessa rabatter. Det är ju ett konstigt system som naturligtvis fördyrar resandet. Arbetsgivarna har egentligen anledning att tycka att sådana här trohetsrabatter inte borde finnas. De har ingen möjlighet att kunna kontrollera om, när och hur deras anställda har utnyttjat en bonus för privat bruk. Lagrådet har därför förordat ytterligare överväganden innan regleringen av kontrolluppgiftsskyldigheten införs. Det är helt enkelt omöjligt för företagen att kontrollera, och sådant skall man inte införa.

Däremot är det viktigt att arbeta internationellt för att få bort den här typen av trohetsrabatter. Men vi får heller inte göra så att de svenska flygbolagen hamnar i en sämre konkurrenssituation än utländska flygbolag.

Vi har också en reservation där vi menar att det skulle ge en rationell hantering av deklarationerna om alla lämnade in dem gemensamt den 2 maj. Det är något vi förordar.

Jag står naturligtvis bakom alla reservationer, men för att vinna tid yrkar jag enbart befall till nr 2.

Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v)

Herr talman! Vänsterpartiet kan i princip ställa sig bakom de flesta av regeringens förslag i propositionen och det utskottsbetänkande som finns här. Det finns egentligen bara ett undantag, där vi har en avvikande mening. Det gäller mom. 5, taxeringsbeslut i november.

Många av oss har läst i tidningarna att Riksskatteverket minsann har gott om pengar. Nu är det ju inte så. Riksskatteverket har stora sparberedningar. Men om man kan använda sparade medel från tidigare år och effektivisera sin verksamhet, kan man kanske klara sparberedningen och samtidigt bibehålla effektiviteten.

En av de åtgärder som Riksskatteverket behöver vidta för att effektivisera är just att ha en gemensam deklarationsdag. Vi anser från Vänsterpartiets sida därför att det finns tillräckligt underlag för att riksdagen nu skall kunna besluta i denna fråga.

Det syns i utskottstexten att utskottsmajoriteten inser att vi har rätt, men man vågar inte ta steget. Ibland behöver man dock inte göra det enkla komplicerat. Den här frågan är enkel och beredd; det är dags att besluta.

Herr talman! Det finns en annan fråga som är riktigt komplicerad, inte lagstiftningsmässigt men när lagen skall möta verkligheten i levande livet. Det gäller skattefrågor vid tjänstgöring inom EU.

Riksdagen skall i dag besluta om en ny lagtext. Den finns i propositionen på s. 11. Den lyder: ”Den fasta resekostnads- och traktamentsersättning som betalas av Europaparlamentet till företrädare i Europaparlamentet skall inte tas upp som skattepliktig intäkt, såvida den inte kan antas väsentligen överstiga de kostnader den är avsedd att täcka.”

Det är en fullt rimlig lag som vi skall fatta beslut om i riksdagen. Den stämmer överens med det allmänna rättsmedvetandet och är i teknisk mening fullt riktig. Men det blir något mer komplicerat om man läser vad regeringen skriver på s. 69 i propositionen:

”Sammantaget kan nivån på den av Europaparlamentet erhållna ersättningen inte antas väsentligen överstiga kostnaderna för den genomsnittlige företrädaren.” Så är det alltså.

Men låt oss tänka. Det är ju många från detta parlament som nu är i Europaparlamentet. Vi riksdagsledamöter bör besöka Bryssel; det har fru talman sagt. Det behöver kanske inte vara en gång i veckan men i alla fall en gång om året. Det är viktigt. Men vad får vi som riksdagsledamöter när vi besöker Bryssel? Om jag minns rätt är schablonen för traktamentet 458 kr.

Det räcker för mig när jag är i Bryssel. Det är visserligen dyrt i Bryssel, och det har förekommit att folk har slösat väldigt med allmänna medel där. Men sådana är ju inte vi, eller hur? För oss räcker dessa pengar.

Men vad behöver en Europaparlamentariker för att klara en dag i Bryssel? Jo, 2 000 kr. Varför är de så mycket dyrare i drift än vi ledamöter?

Då skulle man ju kunna lösa problemet genom att likställa oss med dem och höja våra ersättningar till 2 000 kr. Men jag tycker att jag klarar mig på 458 kr, och jag tror att de flesta ledamöter kan göra det. Vi får ju dock logit betald, liksom resekostnader utöver det. Ibland kan man få välja en litet billigare restaurang, men det kan man väl göra?

En gång åt jag inte frukost på Hilton utan på ett annat ställe för att spara. Jag ville inte betala över 200 kr för frukosten. Det behöver man inte göra, tycker jag.

Häri ligger problemet. Vi säger nu att detta är en skälig kostnad, och det bör vi inte säga. Om det skulle vara en skälig kostnad, skulle det vara skäligt att betala 1 500 kr per natt, varje natt i en månad. Det skulle bli väldigt höga hyreskostnader. Jag tycker inte att man skall behöva bo för 45 000 kr i månaden, inte ens i Bryssel.

På grund av detta är Vänsterpartiets särskilda yttrande viktigt. Vi säger att vi förutsätter att regeringen kommer att verka för en ändrad inställning inom EU i dessa frågor. Vi konstaterar att vi genom dessa regler riskerar att grundläggande rättsprinciper luckras upp.

Detta är ju tillämpningsfrågor och inte direkta lagstiftningsfrågor. Jag tror att vi politiker bör vara mycket vaksamma på det här. Vi skall inte unna oss något som vi inte unnar medborgarna i gemen. Herr talman, som tjänstgör nu, har levt under dessa villkor och varit djupt in-

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

ternationellt engagerad, och han har klarat av det. Vi andra ledamöter har också klarat det. Varför skulle inte Europaparlamentariker klara det vi i Sveriges riksdag klarar? Det är min synpunkt i frågan.

Anf. 4 HOLGER GUSTAFSSON (kds)

Herr talman! Regeringen föreslår att förmån i form av fri utbildning och andra åtgärder i samband med uppsägning och omplacering inte skall bli beskattade hos mottagaren under förutsättning att utbildningen eller åtgärden är av väsentlig betydelse för att den skattskyldige skall kunna fortsätta att förvärvsarbeta.

Detta är sympatiskt och visar omtanke om den skattskyldige som står på tröskeln till att förlora sitt arbete och som vill ta nya tag för att finna ett nytt arbete och en utkomst för sin familj.

Här borde regeringen ha satt punkt, dvs. låtit förslaget omfatta alla människor som hamnar i denna svåra situation. I stället väljer regeringen att göra åtskillnad mellan personer som står på arbetslöshetens tröskel genom en diskriminering. Diskrimineringen tar sin utgångspunkt i vilken typ av sysselsättning personen har haft fram till dess att denna befinner sig på tröskeln till arbetslöshet.

Regeringen föreslår och utskottets majoritet har beslutat att diskrimineringen skall slå till ”om den anställde är företagsledare eller delägare i företaget eller närstående till sådan person”.

Regeringen och utskottets majoritet anser att det föreligger ”en risk för att reglerna missbrukas om de utvidgas på detta sätt”. Självklart finns det en risk för missbruk. Det skulle väl också finnas en risk för missbruk om det fanns en anställd eller tjänsteman med i sammanhanget?

Herr talman! Här visar regeringen och utskottets majoritet vilka personer man vill visa förtroende för och tillit till. På ett mycket tydligt sätt väljer man att markera ut arbetsgivaren och dennes representanter. Inte nog med det – också deras närstående skall diskrimineras inför den förestående arbetslösheten.

Vilka företagare kan detta handla om? Sannolikt många gånger en f.d. arbetstagare som gjort en stor ekonomisk ansträngning för att starta ett eget företag i syfte att förverkliga ett projekt eller en produktidé och vid framgång skapa sysselsättning både för sig själv och för andra. Trots ansträngningen kanske man inte lyckades – företaget måste läggas ned – och nu står man på tröskeln till arbetslöshet.

Då väljer regeringen och utskottets majoritet att markera ut ägaren och dennes familj som icke trovärdiga till ett litet skatteavdrag för att hjälpa till att hitta ny sysselsättning. Och skälet är att man har varit egen företagare! Tror regeringen och utskottets majoritet att denna familj någonsin mer känner samhällets stöd att starta ett nytt företag?

Regeringens representanter talar vitt och brett i salongerna om småföretagandets betydelse för ökad sysselsättning, men så handlar man i rakt motsatt riktning. Eller finns det småföretag utan företagare? Man säger ett och gör ett annat. Räkna med att näringslivet reagerar med utgångspunkt från vad regeringen gör, inte vad den säger att den gör.

Vi kristdemokrater instämmer i motionärernas förslag att de nya begränsningarna för fåmansföretagare m.fl. skall avvisas. De är fel.

Herr talman! Beträffande förmånsbeskattningen av flygresor som anställningsförmån har vi den uppfattningen att i den mån en individuell beskattning skall införas för fria flygresor bör den grunda sig på enkla schabloner. De förslag som lagts fram under den borgerliga regeringsperioden och som i stora delar sammanfaller med en lagrådsremiss våren 1995 innehåller utgångspunkter för att nå fram till en godtagbar förenklad lösning.

Den här typen av beskattning bör inte bedrivas med en överambition för att nå millimeterrättvisa. Vi kristdemokrater anser att regeringen bör återkomma med ett nytt förenklat förslag, och i avvaktan härpå bör den nuvarande schablonen tillämpas även vid 1998 års taxering. Vi motsätter oss majoritetens beslut i vår reservation.

Herr talman! Med utgångspunkt från vad jag har anfört yrkar jag bifall till reservationerna 1, 2 och 4.

Anf. 5 INGIBJÖRG SIGURDSDÓTTIR (s)

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets hemställan och avslag på samtliga reservationer.

Skattereglerna rörande förmånsbeskattning har varit föremål för översyn ett antal gånger de senaste åren. Syftet har varit och är att åstadkomma neutral beskattning mellan kontantlön och andra förmåner. Nuvarande regler innebär att förmåner i form av utbildning av olika slag är skattepliktiga såvida de inte kan jämföras med fullgörande av tjänsten.

Det nu föreliggande förslaget innebär att arbetstagaren vid risk att bli arbetslös på grund av omstrukturering, personalavveckling eller liknande inte skall beskattas för förmån av fri utbildning om utbildningen är av väsentlig betydelse för att den anställde skall kunna fortsätta att förvärsaarbete.

Förslaget innebär också att den anställde blir berättigad till avdrag för de ökade levnadsomkostnader och resekostnader som är orsakade av utbildningen. Avdraget medges under högst ett år efter utgången av uppsägningstiden.

Dessa nu föreslagna bestämmelser skall tills vidare inte gälla fåmansföretagare och deras närstående. Anledning till att de nya reglerna inte skall gälla fåmansföretagare och deras närstående är att det inte finns något tvåpartsförhållande. Delägarna skulle därför själva kunna besluta om förmåner för sig själva eller sina närstående. Dessutom skulle det kunna öppna möjligheter för missbruk. Regeringen avser att ytterligare utreda frågan om beskattning och avdrag i fåmansföretag.

Inte oväntat är det reseförmånsförändringarna som har dragit på sig den största uppmärksamheten också denna gång. Resebranschen har sedan undantaget från skatteplikt slopades i och med skattereformen 1990 riktat kritik mot gällande provisoriska regler.

Hösten 1995 avstyrkte Lagrådet att det då framlagda förslaget lades till grund för lagstiftning. Den allvarligaste invändningen var enligt Lagrådet att resultatet av schablonberäkningarna var orättvist för de

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

skattskyldiga. Den då föreslagna metoden innebar bl.a. att den enskilde skulle beskattas för samma förmånsbelopp oavsett reslängd eller antalet resor. Enligt Lagrådets mening var ett system där förmånsvärdet var individuellt för varje resenär klart att föredra utifrån sakliga skäl. Det resulterade i att frågan om värdering av reseförmåner blev föremål för ytterligare beredning.

Nuvarande schablonssystem är ett provisorium som innebär att den anställda som utnyttjar en reseförmån beskattas för ett belopp som är grundat på ett genomsnittsvärde för personalstabens resande.

Det nu framlagda förslaget har fått godkänt av Lagrådet. Det bygger på att personal inom SJ får schablonvärde för förmån av inrikes resor. Förmånsvärdet skall tas upp till 5 % av marknadsvärdet av ett årskort för motsvarande resor. När det gäller utrikes resor skall de värderas individuellt för varje resa.

Förmån av flygresor skall enligt nu föreliggande förslag värderas till 40 % av normalpriset för en resa om det finns inskränkande villkor för resans genomförande som t.ex. *stand-by*-villkor. Övriga resor skall värderas till 75 % av normalpriset. Vad som menas med normalpris är normalt det lägsta förekommande marknadspris som en konsument har fått betala under perioden fr.o.m. oktober andra året före beskattningsåret t.o.m. september året före beskattningsåret för motsvarande bokningsbara resa utan inskränkande villkor.

Det föreslås att det undantag som gällt för beskattning av s.k. trohetsrabatter inom flygbranschen skall slopas. Som skäl anges att huvudregeln för beskattning är att det som utgår i tjänsten skall vara skattepliktig inkomst. Det är trots allt arbetsgivaren som betalar tjänsterevorna som ligger till grund för de rabatter det här är fråga om, och då är det arbetsgivaren som skall ha rabatten.

Vill sedan arbetsgivaren ge denna förmån, som det egentligen handlar om, till sin anställda är det inget som hindrar. Men då skall denna förmån beskattas, och arbetsgivaren skall betala sociala avgifter för förmånen. Regeringen har för avsikt att återkomma med förslag till regler som klargör att det är arbetsgivaren och inte flygbolagen som blir ansvarig för att kontrolluppgift lämnas.

Herr talman! Jag går så över till frågan om taxeringsbeslutet. Det förbud som finns för skattemyndigheterna att fatta beslut till den skattskyldiges nackdel under november månad föreslås slopat. Om detta förbud slopas får skattemyndigheterna mer tid för granskning av deklARATIONERNA, och det är naturligtvis avsikten med slopandet. Inte helt oviktigt är också att en längre granskningsperiod skulle generera betydande skatteintäkter.

Majoriteten i utskottet är överens i denna fråga. De övriga partierna anser att slopandet av detta förbud skall kombineras med en gemensam sista inlämningsdag för deklARATIONER, nämligen den 2 maj. Den frågan ingår dock i det arbete som Skattekontrollutredningen ännu bedriver. Utredningen förväntas lämna sitt förslag i slutet av året. Utskottsmajoriteten anser därför inte att det finns anledning att föregripa denna utredning.

Herr talman! Till sist vill jag säga att det i detta betänkande också behandlas en del andra förslag. På dessa punkter är utskottet dock samstämmigt, och kommentarer är därför överflödiga.

Anf. 6 CARL ERIK HEDLUND (m)

Herr talman! Ingibjörg Sigurdsdóttir tog i sitt anförande upp frågan om fämansbolagen och citerade både propositionen och utskottets betänkande vad gäller risken för missbruk. Varför skall vi ha ett system som exkluderar de anställda i de 300 000 fämansbolagen från möjligheterna till en skattefri utbildning? Det är ju lika synd om dem.

Anställda kan vara delägare i småföretag. Nisse som är anställd i t.ex. ett rörlägningsföretag kan ha köpt in aktier i detta när byggbranschen går ned. Varför skulle man inte i det företaget kunna säga att han behöver en sådan här utbildning? Det positiva är att man inte kan ta pengarna med sig, utan man får en utbildning. Riksdagen har i andra sammanhang beslutat om att arbetslösa skall kunna få studera på universitet osv. Varför skall vi diskriminera de anställda i fämansföretag? Det är min första fråga.

Jag har vidare gjort en intressant iakttagelse. Ingibjörg Sigurdsdóttir förlitar sig på Lagrådets uttalanden när det gäller reseförmåner för de anställda men kommenterar inte att Lagrådet icke tycker att systemet med trohetsrabatter, s.k. *frequent flyer*-rabatter, bör genomföras på det sätt som nu är föreslaget, helt enkelt därför att arbetsgivaren saknar möjligheter att kontrollera det.

Dessutom är det fem års giltighetstid på en sådan här bonus. Vad händer under fem år? Man slutar, och man hamnar någon annanstans. Hur skall jag som arbetsgivare kunna veta vad som händer under fem år framåt med den som har varit anställd för mig? Det är en omöjlighet, och därför skall det här förslaget avvisas.

Anf. 7 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s)

Herr talman! Eftersom Carl Erik Hedlund har reserverat sig mot att småföretagen skall undantas från den här regeln, motsätter han sig naturligtvis detta. Jag vill egentligen vända på saken. Carl Erik Hedlund menar att regeringen missgynnar och misstror småföretagen, men man kan göra en rakt motsatt tolkning. Det gagnar inte småföretagen att reglerna blir sådana att misstankar om missbruk kan förekomma, och det är därför viktigt att eliminera möjligheter till missbruk.

Vi skall försöka fatta beslut om sådana regler och bestämmelser att missförstånd och missbruk i möjligaste mån undviks. Jag undrar om Carl Erik Hedlund anser att ett otydligt förslag skulle gynna småföretagen, om ett bifall till det skulle leda till att de kan misstänkas för missbruk. Jag tycker att det är viktigt att vi inför klara regler, så att företagare inte riskerar att utsättas för kritik i detta sammanhang.

Anf. 8 CARL ERIK HEDLUND (m)

Herr talman! Det är ganska enastående att införa ett system där man exkluderar en grupp personer av omtanke om att de inte skall kunna

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

misstänkas för missbruk. Jag tycker att det är en helt ny definition av både rättssäkerheten och uppfattningen om medborgare och individer.

I själva verket har man inom socialdemokratien en mycket lång tradition av misstro mot småföretagare, och det är den som har kommit till uttryck här. Anledningen till att jag kan vara så säker på den punkten är att en statlig utredning har kommit med ett vettigt förslag, nämligen att de personer som det gäller kunde få samma förmån som alla andra, dock under två förutsättningar. Den ena är att de har varit anställda minst två år i företaget, och den andra är att de har arbetat minst halvtid. Därmed skulle de likställas med alla andra.

Min fråga är fortfarande: Varför skall småföretagare och i småföretag anställda som har satsat egna pengar i dessa företag diskrimineras i en i övrigt vettig lagstiftning? Jag tycker att det framlagda förslaget är signifikativt för hur regeringen och det regerande partiet tänker.

Anf. 9 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s)

Herr talman! Nu mår Carl Erik Hedlund naturligtvis väl, när han kan utmåla oss som ett slags syndabockar inför småföretagare. Det stämmer ingalunda. Vi tror på företagande och även på småföretagande, men vi skall inte rusa åstad och sätta upp regler som vi inte kan se konsekvenserna av. Det är därför viktigt att man utreder denna fråga ytterligare innan någonting görs. Jag tror att det gagnar företagandet i vårt land.

Anf. 10 HOLGER GUSTAFSSON (kds)

Herr talman! Jag vill återkomma till frågan om rätt till avdrag för utbildning. Ingibjörg Sigurdsdóttir sade tidigare att motivet för att denna möjlighet inte ges till företagsledare, delägare och närstående skulle vara att det inte finns något tvåpartsförhållande och därmed ingen möjlighet till kontroll.

Detta är inte relevant. Det fattas hundratals beslut i de här företagen utan att det föreligger något tvåpartsförhållande men där vi godkänner avdragsmöjligheter. Vid varje tillfälle då en företagare fattar beslut om en investering eller en satsning i företaget som är avdragsgill gör han eller hon detta helt självständigt och har skattebetalarnas förtroende att också utnyttja exempelvis avdragsregler. Det är ingen skillnad i detta sammanhang.

Varför vill regeringen och utskottets majoritet stämpla ut en sådan här familj som står på arbetslöshetens tröskel, när det är som mest kännbart i sammanhanget, samtidigt som den i övrigt åtnjuter förtroende? Det är min fråga.

Anf. 11 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s)

Herr talman! Det låter som om alla de 300 000 småföretagarna skulle vara på fallrepet eller som om deras anställda och närstående snart skulle vara utan arbete. Jag upprepar att även om det kanske redan nu finns regler av denna typ för de här småföretagen, behöver man inte utöka dem och därmed riskera att de utsätts för en onödig kritik. Jag tycker att det borde kunna accepteras att regeringen avser att

komma igen i den här frågan. Jag tycker att också Holger Gustafsson borde känna att det här är fråga om att värna om de här företagen, men han väljer uppenbarligen att göra den tolkningen att det helt och hållet är fråga om ett missgynnande.

Anf. 12 HOLGER GUSTAFSSON (kds)

Herr talman! Jag fick inte svar på min fråga om varför man gör åtskillnad. Vid ett visst tillfälle har den lilla företagaren förtroendet att så att säga disponera skattemedel enligt lagens paragraf. Men i en situation då företagaren är väldigt pressad och inte har några möjligheter att fortsätta sitt arbete men vill skapa förutsättningar för detta också för sina anhöriga och anställda – då har företagaren inte förtroendet.

Jag vill ställa ytterligare en fråga. Jag hoppas att jag får svar på den. Är det inte viktigt att man har en god attityd till företagande och ett bibehållet förtroende för just de små företagen? Ni talar ju så ofta om att de skall skapa sysselsättning. Tror majoriteten i utskottet att detta ger en miljö som gör att man vill satsa igen och som gör att man känner att man har samhällets stöd, när lagstiftningen inte är konsekvent? Är det inte viktigt med attityder? Jag vill foga den frågan till de frågor jag ställde tidigare.

Anf. 13 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s)

Herr talman! Jodå, Holger Gustafsson, det är mycket viktigt med attityder. Men för den skull behöver vi inte gå åstad och stifta bestämmelser som kan misstänkliggöra företagen.

Jag är den första att säga att Sverige är ett företagervänligt land med en företagervänlig regering, så det handlar inte om det. Men Holger Gustafsson väljer fortfarande att tyda det så att vi inte vill ställa upp. Jag anser att det är av omtanke om företagen som man avser att utreda frågan ytterligare och att komma igen.

Anf. 14 ISA HALVARSSON (fp)

Herr talman! Det är rörande att höra att Ingibjörg Sigurdsdóttir har en sådan omsorg om företagande och företag. Jag lade märke till att hon inte använde ordet företagare – en person av kött och blod som gör en samhällsnyttig insats – en enda gång.

Företagare är inga spekulanter; de är inga småfiffflare som missbrukar regler. Det finns vansinnigt många särregler för fåmansföretag, alldeles för många. Det är ett hinder. Nu vill regeringen öka på antalet. Förutsättningen för att få den här skattefriheten är ju att utbildningen eller åtgärden bedöms vara av väsentlig betydelse för att den skattskyldige skall kunna fortsätta att förvärvsarbeta. Det är ett krav som är uppställt och som därför inte kan missbrukas. Taxeringsmyndigheterna kan kontrollera att reglerna inte missbrukas. Det är bara av ren ”kelighet” som man påstår det.

När det gäller förmånen av flygresor tycker jag att det vore ganska intressant att veta vad det är som på några månader har ändrats. Ni har ju tidigare också tyckt att reglerna med individuell beskattning är

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

krångliga för både arbetsgivare och arbetstagare, att de är dyra att administrera och att de leder till ökade kontrollproblem.

Vi vill att man tar fram ett nytt förslag med en godtagbar förenklad lösning. De små bolagen, speciellt de utländska, har mycket svårt att ställa upp på kraven. Från de anställdas sida protesterar man också mot att det blir orättvist. De anställda kan nämligen beställa sina biljetter i utlandet. Det blir alltså inte fråga om någon ökad rättvisa.

Anf. 15 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s)

Herr talman! Jag vet inte vad Isa Halvarsson egentligen menar när hon talar om rättvisa när det gäller resor.

På hösten förra året förvisade Lagrådet det förslag som fanns då. Motivet var att det var orättvist därför att det drabbade alla lika oavsett resans längd och antalet resor. Jag tycker inte att det är ett bra förslag. Därför har vi tittat på förslaget om schablon som Lagrådet också har förordat i det sammanhanget, eftersom det skulle vara mer rättvist för de anställda.

Jag skall ge ett exempel på vad en förmån egentligen innebär. För en resa som betingar en kostnad av 4 000 kr för oss vanliga – det kommer man ganska långt på – är värdet av förmånen 75 % av priset, om resan är bokningsbar. Den anställde på flygbolaget får betala 930 kr för en resa som vi andra betalar 4 000 kr för. Gäller det en biljett med *stand by*-villkor är procentsatsen 40. Då blir kostnaden för den anställde 496 kr. Skillnaden i pris är med andra ord ganska stor. Jag tycker nog att en rabatt på 3 000 kr eller 3 500 kr är ganska rimlig.

Anf. 16 ISA HALVARSSON (fp)

Herr talman! Man har från de anställdas sida också pekat på hur orättvist det blir vid individuell beskattning. En vanlig resenär kan ju beställa en resa från A till B. För de anställda kan det dock bli nödvändigt att ta sig fram på många olika sätt för att komma till B. Kanske måste de åka via både X och Y och ibland kanske också via Z. Kanske får de också stå över.

Lagrådet lade i oktober 1995 fram ett alternativt förslag till lagtext om schablonbeskattning som man ansåg vara ett bättre alternativ än det som låg till grund för det dåvarande förslaget.

Det har utskottet inte på något sätt tagit *ad notam*. I stället har man lagt fram den nya texten, som fullständigt förkastats av hela flygbranschen, både företagen och de anställda. Reglerna är mycket krångliga, de leder till omöjliga kontrollproblem och är dessutom orättvisa.

Anf. 17 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s)

Herr talman! Det blir svårt att kontrollera och hantera, säger Isa Halvarsson. Men majoriteten i utskottet är överens om förslaget. Utskottet framhåller att regeringen och Riksskatteverket nogga bör följa erfarenheterna av den praktiska tillämpningen och föreslå justeringar av reglerna om man kan visa att det är motiverat. Jag tycker därför att man har garderat sig för att det skall kunna fungera.

Det har klart och tydligt sagts att om man måste förflytta sig från en punkt till en annan via omvägar på grund av *stand by*-villkor så betingrar det värdet av det pris som skulle ha gällt för en resa från punkt A till B utan dessa stopp. Det problemet är därför redan löst.

Anf. 18 LARS BÄCKSTRÖM (v)

Herr talman! Jag vill göra en sista kommentar till frågan om traktementsreglerna för EU-parlamentariker. När jag tog upp den frågan gav det inte upphov till någon replik eller kommentar från övriga meddebattörer.

Ibland säger man att en tystnad kan vara talande. Jag är inte säker på att det är så den här gången. Det kan vara så att övriga debattörer ger ett tyst medgivande. Det kan också vara så att man för tillfället inte har några bra argument för att förklara det här för mig. Men det kan även finnas en tredje för mig okänd anledning. Det kanske beror på att det drar sig mot lunch, vad vet jag. Jag kan bara konstatera att det är stor skillnad mellan vad man anser att en riksdagsledamot skall klara sig på i Bryssel och vad man anser att en EU-parlamentariker måste ha. Det tycker jag är konstigt.

Lagen är däremot rimlig. Nu får vi se vad som händer vid tillämpningen i det verkliga livet.

Anf. 19 RONNY KORSBERG (mp)

Herr talman! Jag hade egentligen inte för avsikt att gå upp i den här debatten, eftersom vi i huvudsak står bakom de förslag som regeringen har framlagt. Delvis på anmaning av herr Bäckström vill jag gärna deklarerat att vi från Miljöpartiets sida delar den uppfattning som Lars Bäckström har framfört angående EU-parlamentarikernas ersättningsnivåer. Vi tycker också att de är ganska kraftigt tilltagna. Dessutom framgår det att man från EU tycker att det här är en fråga som inte Sverige skall lägga sig i. Det är ett federalistiskt tänkande som vi motsätter oss. Jag vill gärna understryka att vi har ungefär samma syn som Vänsterpartiet i denna fråga.

Jag kan väl passa på, när jag nu ändå är uppe i talarstolen, att göra en liten kommentar till debatten, som jag tycker litet gått i stå. Man kan få intrycket av att regeringen driver en företagspolitik som består i att man med piska och brännjärn försöker jaga i väg de stackars småföretagarna. Min erfarenhet genom åren är inte den. Tvärtom har Sverige ett ganska bra klimat för företagande som är ganska gynnsamt för dem som väljer att starta företag. Det betyder inte att man behöver krångla till tillvaron för dem som väljer att bedriva egna företag. Den som har ett företag har ganska stora möjligheter att skaffa sig en utbildning inom de ramar som finns. Att just den här regeln skulle innebära att man på något väsentligt sätt skulle förändra klimatet för företagarna har jag litet svårt att se. Jag tycker att det är fel proportioner i diskussionen, litet övertoner, när man försöker framställa förslagen som företagsfientliga. Det finns så oerhört mycket annat som gynnar dem som är småföretagare. Det tycker jag att man kan framhålla i det här sammanhanget.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Angående reseförmånerna: Jag förstår inte varför en del partier så våldsamt värnar vissa grupper i samhället och vill att de skall kunna ha förmåner som andra inte har. Carl Erik Hedlund framställer en söndag eftermiddag på Kastrup som någonting fruktansvärt. Jag har en känsla av att en sådan söndag eftermiddag för de flesta kanske inte skulle framstå som någonting som skulle platsa i någon skräckfilmsfestival direkt. Det är ett ganska trevligt ställe att vara på en söndag eftermiddag. Där finns restauranger, det är en internationellt trevlig miljö där man kan träffa folk från hela världen. Man kan dricka gott danskt öl, man kan shoppa och göra mycket annat. Det är tveksamt om toleransnivån är så hög hos den som har sådana förmåner men som inte är beredd att göra en liten uppoffring om man blir strandsatt några timmar någonstans i stället för att komma hem.

Jag tycker att förslagen i huvudsak är ganska väl avvägda. I övrigt har jag inget att anföra.

Anf. 20 CARL ERIK HEDLUND (m)

Herr talman! Ronny Korsberg tycker att småföretagarna har det rätt så bra i Sverige. Den uppfattningen delar faktiskt inte småföretagarna. Det har gjorts stora utredningar. Inom Arbetsgivareföreningen har man frågat alla sina delägare, över 50 000. Den utredningen har Ronny Korsberg och jag fått. Det är bara att läsa i den för att se vad småföretagarna tycker om företagarklimatet. Företagarnas riksförbund har på samma sätt talat om punkt för punkt hur företagsklimatet för framför allt småföretagare har försämrats sedan regimskiftet för två år sedan.

Regeln om utbildning är, som jag tycker och som jag sagt tidigare, symbolisk därför att den visar att man inte kan inbegripa de anställda i fåmansföretag om de är delägare. Man ser framför sig att de äger hela företaget. Men det räcker faktiskt att man har några aktier i bolaget för att vara diskvalificerad.

Då frågar man sig: Varför inrättas en sådan här sak när det samtidigt skrivs att det ur ekonomisk synpunkt är försumbart, marginellt? Är det då inte ett uttryck för misstänksamhet? Det tycker jag.

Vi kan naturligtvis diskutera hur trevligt det är på Kastrup med en massa barn som springer runt och man inte vet om man kommer hem i tid till skolan på måndag, men det är en annan fråga.

Anf. 21 RONNY KORSBERG (mp)

Herr talman! Det var inte min avsikt att förlänga debatten i någon större utsträckning.

Jag delar Carl Erik Hedlunds uppfattning att det finns saker som kan rättas till. Vi har från Miljöpartiet påpekat många gånger att det finns anledning att försöka förenkla för småföretagandet i det här landet. Vad jag menade med mitt inlägg var att det är fel att beskriva det så att just den här regeln skulle vara ett uttryck för någon sorts allmän företagarfientlighet.

Jag minns en debatt för inte så länge sedan där vi diskuterade de nya momsreglerna. Det infördes en väldigt kraftig förbättring för gruppen enmansföretagare som omsätter under en miljon. De fick möjlig-

heten att redovisa moms en gång om året, vilket påtagligt förbättrade villkoren och förenklade för småföretagen. Då var samma partier oerhört kraftfullt emot den förenklingen av väldigt dunkla skäl.

Man kan naturligtvis diskutera om förslaget om utbildning också skulle gälla den här kretsen, men det är alltid en avvägning. Det finns väldigt rigorösa regler om vad småföretagarna får ha i bokföringen i övriga sammanhang. Det finns revisorer som granskar och ser till att man inte petar in det ena och det andra. Det här ligger i gränslandet. Visst kan man göra en annan bedömning från en annan utgångspunkt och tycka att de borde finnas med, men man kan också komma till den slutsats som redovisats här, att det kanske finns anledning att undanta dem och i så fall gynna dessa företagare på ett annat sätt.

Anf. 22 CARL ERIK HEDLUND (m)

Herr talman! Det intressanta, Ronny Korsberg, är att det inte gynnar företagen och inte heller företagarna. Det är faktiskt ett positivt rekvisit som skall in, nämligen att det är fråga om utbildning för sådana som inte längre platsar i det företaget beroende på omstrukturering eller andra omständigheter.

Min enkla fråga, som jag nyss ställde till Ingibjörg Sigurdsdóttir, är: Står Ronny Korsberg och Miljöpartiet bakom uppfattningen att detta inte är diskriminerande? Det låter som så.

Vi måste se hur diskussionen har varit i dag. Ingibjörg Sigurdsdóttir sade ungefär att det är av omtanke om småföretagarna så att de inte skulle misstänkas. Delar Ronny Korsberg den uppfattningen?

Anf. 23 RONNY KORSBERG (mp)

Herr talman! Jag tycker inte att frågan gäller diskriminering eller inte. Om man skall göra något väsentligt för småföretagsamheten i landet är det inte att skapa regler som vanliga människor kan uppfatta som litet märkliga. Fåmansföretagen har helt andra förutsättningar att själva besluta om utbildningsförmånerna, och det är någonting som många människor ställer sig tveksamma till. Det är förmåner som de själva inte kan komma i åtnjutande av. Visserligen har de inte drivit företag, men det är ändå i gränslandet.

Jag tycker att det är onödigt att ytterligare spä på de åsikter som ändå finns i samhället om att företagare har så många förmåner och kan göra som de vill, men det skall betalas av skattebetalarna. Jag har litet svårt att se att det är den vägen vi skall gå när vi skall gynna företagsamheten. Därför blir det här inte för mig en fråga om diskriminering eller inte. Jag tycker att det är bättre att vi jobbar med förenklingsregler i stället, ser till att det blir enklare att vara småföretagare och lättare att starta och driva företag. Det skall inte omges av en mängd regler och möjligheter till skattefria förmåner och annat.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 11 §.)

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

7 § Vissa regionalpolitiska frågor

Föredrogs
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1995/96:AU7
Vissa regionalpolitiska frågor (prop. 1995/96:201)

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 11 §.)

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

8 § Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer

Föredrogs
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1995/96:AU15
Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer

Anf. 24 SONJA FRANSSON (s)

Herr talman! Under budgetåret 1994/95 översteg förbrukningen av medel för lönebidrag anslaget Särskilda åtgärder för arbetshandikappade som riksdagen anvisat med 208 miljoner kronor. För att inte nya anställningar med lönebidrag helt skulle upphöra under lång tid framöver på grund av det här överskridandet beslutade riksdagen enligt betänkande 1995/96:AU4 att omfördela 275 miljoner till lönebidrag från anslaget Arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Dessutom beslutade riksdagen att införa ytterligare 50 miljoner kronor, som öronmärktes till gruppen långtidsarbetslösa äldre över 60 år. Totalt överfördes alltså 325 miljoner kronor från arbetsmarknadspolitiska åtgärder till lönebidrag.

Herr talman! Lönebidragets syfte är att ge arbetsgivaren kompensation för den minskning av arbetsförmågan som orsakas av den anställdes funktionshinder. Strävan är att var och en så långt som möjligt skall ingå i arbetsgemenskapen och ha lön för vad som faktiskt utförs med de kunskaper och den förmåga som vederbörande besitter.

Det är i många fall så att de lönebidrag som ges till föreningar och statliga arbetsgivare med dagens regler innebär en överkompensation. Med andra ord: Den anställde kan i många fall göra en mycket större insats än vad lönebidragsnivån antyder. Detta är en kvarleva sedan tiden före 1991, då reformen om flexibla lönebidrag infördes. Dessförinnan anvisades de funktionshindrade under beteckningen arkivarbetare till statliga myndigheter och organisationer som extra gratis arbetskraft.

Herr talman! I betänkande 1995/96:AU4 skärptes kraven på de arbetsgivare som inte hade anpassat sig till de regler som 1991 infördes med ett flexibelt lönebidrag. Riksdagen beslöt att efter hand justera ned överkompensationen till organisationer och statliga arbetsgivare genom att sätta ett tak på maximalt 80 % för dem som varit anställda i minst fyra år. Det var fråga om en tidigareläggning av en nivå som så småningom skulle ha inträtt som en följd av ett tidigare beslut om att den högsta bidragsnivån för nya lönebidrag inte får överstiga 80 %, utom för vissa grupper med mycket svåra funktionshinder, detta för att ge

möjlighet för fler funktionshindrade att få ett arbete med lönebidrag inom de ekonomiska ramar som riksdagen fastslagit. I sig är det inte fråga om en liten summa. För närvarande handlar det om 9,5 miljarder kronor under budgetåret 1995/96 och ca 85 000 personer som är anställda med lönebidrag.

Herr talman! Det var naturligtvis svårt att veta om de förslag som då antogs av riksdagen skulle räcka för att ge tillräckligt utrymme för nyanställningar med lönebidrag under budgetåret eller vad som skulle hända med den personal som var anställd inom allmännyttiga organisationer eller statliga verk då vi anpassade bidragen efter de regler som i praktiken gällde. Därför ansåg utskottet att regeringen borde återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur situationen när det gäller lönebidragsanställningar utvecklades.

Herr talman! Enligt den information som utskottet fått har särskilt de allmännyttiga organisationerna haft svårt att bära den utgiftsökning som riksdagen beslöt om.

I mitten av februari i år rapporterades om 600 varsel samt om att antalet varsel beräknades öka efter hand – ungefär 1 000 varsel i april. Dock visade det sig finnas stora variationer i landet. Endast ett fåtal varsel har verkställts. Trots detta, herr talman, är man i utskottet oroad över utvecklingen av varsel och uppsägningar för arbetshandikappade och har därför, i avvaktan på förslag om en mera långsiktig lösning från den utredning som arbetsmarknadsministern tillsatt och som gäller en översyn av hela lönebidragssystemet, beslutat om en temporär insats under 1996 för att förhindra uppsägningar av anställda inom allmännyttiga organisationer. Ett lönebidrag för en arbetshandikappad, som varit anställd i minst fyra år inom en allmännyttig organisation och som erhållit mer än 80 % av lönekostnaden, skall i samband med omförhandling kunna lämnas med oförändrat belopp t.o.m. december månad.

Utskottet betonar samtidigt att det är ytterst viktigt att offentliga arbetsgivare, som för närvarande har arbetshandikappade anställda med de högsta bidragsnivåerna, agerar på ett socialt ansvarsfullt sätt.

Herr talman! Med detta som bakgrund yrkar jag bifall till hemställan i betänkandet i dess helhet.

Anf. 25 ANNA ÅKERHJELM (m)

Herr talman! Jag har inte för avsikt att ha en lång utläggning i detta ärende. Vi har, som sagt, vid flera tillfällen under det senaste året här i kammaren diskuterat just lönebidragen, och så mycket nytt har egentligen inte tillkommit.

I dagens betänkande, 1995/96:AU15, behandlas ett utskottsinitiativ som syftar till att förhindra att varsel verkställs och att arbetshandikappade sägs upp inom de allmännyttiga organisationerna. Förslaget måste, enligt min uppfattning, ses som en engångsföreteelse. Det är alltid olyckligt att tvingas till kortsiktiga och akuta insatser som ändå inte löser problemet på längre sikt.

Problemet i det här fallet är att de allmännyttiga organisationerna, som i stor utsträckning finansierar sin verksamhet med offentliga medel och som till mycket ringa del har inkomster från annat håll, inte har

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

hunnit anpassa sin verksamhet utifrån den ekonomiska verklighet som råder i dag.

Det är också viktigt, tycker jag, att i det här sammanhanget påminna om vad arbetsmarknadsministern sagt, nämligen att ”det flexibla lönebidraget är ett individuellt riktat arbetsmarknadspolitiskt stöd”. Vidare säger arbetsmarknadsministern att ”de arbetsgivare som vid en omförhandling kommer att få lägre bidragsnivåer måste överväga nya lösningar och prioritera i sin verksamhet”.

Tidigare debatter har handlat om volymer, procentsatser, svårigheter i fråga om avgränsning och bedömning samt anslaget storlek. Personkretsen har dessutom utvidgats. Allt detta sammantaget har gjort att arbetsförmedlingarna ställts inför stora tillämpningsproblem, och svårigheterna har medverkat till att ramarna sprängts, som Sonja Fransson framhöll.

Tvärtemot intentionerna bakom det flexibla lönebidraget – det gällde naturligtvis framför allt att underlätta för fler handikappade att liksom andra få tillträde till reguljärt arbete, att bidragen skulle kompensera för nedsatt arbetsförmåga och egentligen inte mer än så och att inom en given budgetram skapa utrymme för nya lönebidragsanställningar – pekar, som sagt, utvecklingen åt ett annat håll. Detta är oroande.

Herr talman! Genom detta utskottsinitiativ skapar vi ett andningshål fram till årsskiftet. Det ställer vi moderater oss bakom. Men tiden går fort och vi vill på det bestämdaste markera att vi nu förväntar oss ett underlag för beslut om långsiktigt hållbara åtgärder. Arbetsmarknadsministern lovade i en interpellationsdebatt den 18 april en utredning om lönebidragen och Samhall, om hur hela det offentliga stödet till arbetshandikappade fungerar och om hur de offentliga resurserna effektivare kan utnyttjas. Detta är, som jag ser det, positivt för att vi skall få åtgärder som bäst hjälper den enskilde individen och som är effektivast i ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Med detta, herr talman, har jag inte mer att tillägga i denna debatt. Jag yrkar bifall till hemställan i betänkandet.

Anf. 26 ELVING ANDERSSON (c)

Herr talman! Många arbetshandikappade känner en stor oro inför framtiden. Det gäller alla dem som varit anställda med lönebidrag och som nu varslats om uppsägning. Vi ledamöter i arbetsmarknadsutskottet – det gäller kanske också andra riksdagsledamöter – har fått en mängd bevis för detta i form av bl.a. brev och uppvaktningar.

Jag förstår de här människornas oro. Som arbetsmarknaden i dag ser ut är det ju inte lätt för någon att komma in på arbetsmarknaden. För personer som dessutom har handikapp av olika slag är utsikterna naturligtvis ännu mörkare om de blir avskedade.

I samband med att omläggningen genomfördes – vilket också Sonja Fransson har redovisat – var vi många som varnade för att just denna utveckling skulle komma till stånd, nämligen att människor med olika former av handikapp och med lönebidrag som var anställda framför allt av ideella organisationer skulle drabbas av uppsägningar. Det finns

inget ekonomiskt utrymme hos de flesta av dessa organisationer att ta på sig en större lönekostnad. De farhågor som vi framförde har nu dess värre besannats. Därför är det bra att utskottet, efter ett initiativ från Folkpartiet, tar ett initiativ för att ge dessa människor respit fram till årsskiftet. Då utgår vi ifrån att det under hösten skall komma förslag från regeringen som gör att man långsiktigt kan lösa situationen.

Det hävdas ibland – också Anna Åkerhielm snuddade vid det – att den del av lönebidraget som går ut till arbetsgivare inom de allmännyttiga organisationerna är en form av organisationsstöd i stället för ett individuellt arbetsmarknadspolitiskt stöd. Jag kan till en del instämma i den kritiken. Lönebidraget har kommit att utvecklas på det sättet. Samtidigt är situationen sådan den är. Det handlar ju om enskilda människor som vi inte kan behandla på det här sättet. Det hänger samman med att det i dessa organisationer över huvud taget inte finns utrymme för en ökad lönekostnad. Då får man utgå från den verklighet som finns och se till att människor med lönebidrag inte kastas ut i stor otrygghet.

Sedan skall vi långsiktigt finna nya system för detta. Men vi måste hela tiden se till att de människor som redan finns inom systemet inte drabbas alltför hårt under omstruktureringsperioden. Nya regler får kanske i första hand gälla nytillkommande lönebidragsanställningar.

Jag vill också understryka det som utskottet säger om olika offentliga arbetsgivare. Vi har fått en del exempel oss till handa som inte är särskilt tilltalande om hur olika offentliga arbetsgivare har hanterat den uppkomna situationen. Jag vill därför gärna citera en mening ur utskottsbetänkandet på s. 2: ”Det är enligt utskottets mening särskilt viktigt att offentliga arbetsgivare som för närvarande har handikappade anställda med de högsta bidragsnivåerna agerar på ett socialt ansvarsfullt sätt.” Med hänvisning till vad som har förekommit på en del håll tycker jag att det finns anledning att understryka den meningen.

Herr talman! Med det anförda yrkar jag bifall till hemställan i arbetsmarknadsutskottets betänkande nr 5.

Anf. 27 SIRI DANNAEUS (fp)

Herr talman! Jag kan inte undvika att börja med att tala om arbetsmarknadssituationen över huvud taget. Den blir alltmer oroande för varje dag som går. AMS statistik för vecka 21 visar att ytterligare 500 personer om dagen blir arbetslösa. Nu är det 313 700 personer som är öppet arbetslösa, och detta redan innan skolorna har slutat för terminen. Det mest oroande är kanske att AMS dessutom säger att det under 1996 inte kommer att skapas några nya jobb alls. I princip skulle det behövas 3 000 jobb per vecka om regeringens uppsatta mål skall kunna nås. Hittills i år ligger nivån på antalet varsel om uppsägningar högt över fjolårets nivå. Man kan verkligen undra hur lång tid det skall ta innan regeringen vaknar upp ur sin handlingsförbländning. Det går inte att sitta och vänta på att andra skall lösa den situation som vi befinner oss i.

Vi i Folkpartiet kunde inte vänta längre. I slutet av april tog vi ett initiativ i utskottet. Då var över 1 000 lönebidragsanställda varslade. De arbetshandikappade är en kategori som drabbas hårdare än vi andra

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

vid arbetslöshet. Deras enda alternativ på arbetsmarknaden är i princip att bli utan jobb.

För Folkpartiet är omtanken om de svaga grupperna en hjärtefråga. Det var därför naturligt att vi i en motion redan i höstas avstyrkte förslagen i regeringens proposition om att sänka bidragsnivån till 80 % då de arbetshandikappades lönebidrag skulle omprövas efter fyra år. Till detta kan också läggas att majoriteten i riksdagen redan våren 1995 mot Folkpartiets vilja beslutade om att sänka nya lönebidrag från 90 % till 80 %. Många arbetshandikappade med lönebidrag har med rätta varit mycket oroade ända sedan i juli 1995.

Det har tyvärr blivit som både de och vi befärade. De ideella föreningar som nu skall betala 20 % av lönen, kanske mer, har ofta inte pengar till detta. De tvingas då varsla de anställda. Därför är det 1 000 lönebidragsanställda som i dag är varslade.

Vilka är då de lönebidragsanställda? Ja, det kan vara MS-sjuka personer, personer med olika reumatiska besvär, psoriasis sjuka, personer med psykiska besvär osv. Jobbet är för dessa viktigare än för oss andra. De gör en viktig arbetsinsats i samhället. De har riktiga jobb, det är ingen terapi. Jobbet är ett fönster ut mot världen som dessa personer nu upplever håller på att stängas. Mister de arbetshandikappade sina jobb går de troligtvis ut i en livslång arbetslöshet. Ytterst få får nya jobb. För de flesta återstår det a-kassa, så småningom utförsäkring och till sist socialbidrag. Från att ha varit i aktivt arbete med lönebidrag hamnar de i passivt bidragsberoende.

Vi hör nu alltför ofta att alla måste hjälpa till att spara. Men frågan är om detta innebär ett sparande eller tvärtom ett slöseri med mänsklig kraft och också med pengar. Många hamnar i ett utanförskap, vilket kan leda till psykosomatiska sjukdomar. Kostnaden hamnar då i stället i vården, hos försäkringskassan och kanske också hos kommunerna. Här kan den överenskommelse som staten har med kommunerna hamna litet grand i riskzonen.

Dessbättre är arbetsmarknadsutskottet mer handlingskraftigt än vad regeringen är. Ett enigt utskott har beslutat att föreslå riksdagen att ge regeringen till känna att tillfälligt under 1996 lösa den svåra situationen för lönebidragsanställda genom en omfördelning av medel, 40 miljoner kronor. Och detta, herr talman, yrkar jag naturligtvis bifall till.

Men det samlade anslaget är uppenbart otillräckligt. Det återkommer vi i Folkpartiet till vid behandlingen av budgeten. Vi är naturligtvis glada över att utskottet har ställt sig positivt till vårt initiativ, men vi tycker ändå att utskottet borde ha sträckt sig längre. Vi förväntar oss nu att den ensamutredare som snabbt skall ta fram en mer långsiktig lösning tillgodoser de arbetshandikappades möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden.

Men det är bråttom. Arbetslösheten väntar inte. Därför måste regeringen snabbt agera så att de arbetshandikappade också kan känna trygghet och tillfredsställelse i arbetslivet.

Anf. 28 SONJA FRANSSON (s) replik

Herr talman! Siri Danneaus låter i sitt anförande som om alla lönebidragsanställda i hela landet vore varslade. Men det är ca 1 000 av 85 000 personer som är anställda med lönebidrag som har varslats. Summan är faktiskt 9,5 miljarder, och det är ingen liten summa, även om inte heller dessa pengar ser ut att räcka.

Siri Danneaus nämner i sitt anförande dem som riskerar att bli arbetslösa. Det handlar om 1 000 varslade, men det är 130 personer som har blivit av med jobben. Alla varslade blir ju inte av med jobben, som bekant, för så går det ju inte till. Dessutom nämner inte Siri Danneaus någonting om dem som står i kö för att få komma in i systemet, dvs. de arbetshandikappade som på grund av att det inte finns mer resurser inte har en möjlighet att få en ny anställning med lönebidrag. Detta skulle jag vilja veta litet mer om.

Anf. 29 SIRI DANNAEUS (fp) replik

Herr talman! Det är alldeles riktigt, vilket jag just sade, att det är 1 000 personer som är varslade. Dessbättre är det bara 130 uppsägningar som har verkställts. Det tror jag beror på det initiativ som utskottet tog, som var helt riktigt.

Många står i kö, säger Sonja Fransson. Det är helt klart att Samhall har jätteproblem med att få ut sina anställda för omställning i samhället. Det krävs mer medel för detta, för vi tjänar varje dag på att ett ytterligare antal arbetshandikappade kan få komma ut i arbetslivet. Jag tror att Samhall har tagit fram uppgiften att det blir 50 000 kr billigare för staten om man ser till att en sådan person kommer ut i samhället. 1 000 personer gör 50 miljoner, så här tjänar vi genast 10 miljoner.

Anf. 30 SONJA FRANSSON (s) replik

Herr talman! Siri Danneaus säger att det handlar om att pengarna inte räcker. Det stämmer ju. Jag skulle också önska att vi hade oändliga resurser, så att vi verkligen kunde satsa på dessa grupper. Det tycker jag att vi också gör. Men vi måste också använda de resurser vi har på ett klokt sätt. Då är det inte rimligt att den som har ett lättare funktionshinder skall ha en ersättning på 90 %, därför att det är ändå fråga om en individuell åtgärd, som skall bygga på att man inte kan utföra en viss uppgift på en arbetsplats.

Jag har mött flera funktionshindrade som har varit anställda i organisationer eller statlig verksamhet, vilka känner sig utnyttjade och upplever att de faktiskt inte får lön för vad de kan utföra. Det är inte tillfredsställande. På längre sikt är det därför rimligt att ta hänsyn till den enskilda människan, så att man känner att man får lön för det man utför.

Dessutom tycks Siri Danneaus ha oändliga resurser att satsa på dessa grupper, och det tycker jag låter bra. Det skulle vara bra om vi fick ta del av hur mycket det handlar om.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Anf. 31 SIRI DANNAEUS (fp) replik

Herr talman! Som jag sade i mitt anförande föreslår Folkpartiet i budgeten 200 miljoner kronor extra årligen, och detta har vi finansierat.

Beträffande de individuella åtgärderna och det flexibla lönebidraget är det helt riktigt som Sonja Fransson säger, att man naturligtvis skall avgöra från person till person. Men vad jag tidigare försökte säga är att dessa människor ofta hamnar i något annat bidragsberoende. Om det då krävs t.ex. a-kassa, förtidspension eller annat, så är det också en kostnad för staten. Det kan i många fall bli mycket dyrare än om de arbetshandikappade får lönebidrag. Om detta har Samhall gjort en utredning, som jag rekommenderar för läsning. Den visar tydligt att detta lönar sig mycket bra.

Anf. 32 INGRID BURMAN (v)

Herr talman! Redan i januari 1995 motionerade Vänsterpartiet mot besparingarna inom anslaget Särskilda åtgärder för arbetshandikappade. Vi pekade då på att besparingar leder till ökad arbetslöshet och drabbar de svagaste av alla på arbetsmarknaden, dvs. de arbetshandikappade.

I stället för att upprätthålla en anständig nivå på anslaget till arbetshandikappade och säkra arbetstillfällena, återkommer regeringen med neddragningar. Man sänkte bidragsnivån och avvecklade den bestämmelse som innebar att arbetsförmedlingen inte kunde förhandla ned bidragsnivån om det fick till följd att den arbetshandikappade sadades upp.

Vi reserverade oss mot besluten och varnade för att åtgärderna skulle innebära att arbetshandikappade i mängder skulle slås ut från arbetsmarknaden och tvingas in i långtidsarbetslöshet och förtidspensionering. I dag har vi facit i hand: 600 kända varsel i februari, 1 000 i april. I dag den 30 maj har vi inte fått några nya uppgifter, men sannolikt är det fler.

En av dem som var först ut med att lägga ett massvarsel var Uppsala universitet, som lade ett samlat varsel på samtliga 121 lönebidragsanställda – ett varsel som sedan minskades till 41. I dag pågår förhandlingar om uppsägning.

Uppsala universitet är ett väldigt speciellt fall, eftersom verksamheten i sin helhet går med överskott i budgeten. Men universitetets ledning vägrar att ta sitt personalansvar och agerar inte på ett socialt ansvarsfullt sätt. Det tragiska är att det är de lönebidragsanställda som får betala priset. De förlorar jobben.

Utskottet skriver i sitt betänkande att offentliga arbetsgivare skall agera på ett socialt ansvarsfullt sätt. Jag uppfattar faktiskt detta som en direkt uppmaning till Uppsala universitet att återta varslen. Jag skulle uppskatta om regeringspartiets representant, Sonja Fransson, utnyttjade sin replikrätt till att kommentera detta.

Ett flertal länsarbetsnämnder har i dag inga medel till nya lönebidragsanställningar. Vissa länsarbetsnämnder har t.o.m. stoppat omförhandlingar av befintliga lönebidrag, på grund av att det inte funnits medel till att förlänga anställningarna.

Detta innebär att ett stort antal personer hålls kvar i a-kassa eller leds in i sjukskrivningar eller annat bidragsberoende, trots att det har funnits tillgång till lönebidragsgrundande anställningar och trots att de är klassade som arbetshandikappade och egentligen berättigade till lönebidrag. Detta är ett vansinnigt slöseri med mänskliga och ekonomiska resurser.

I det här läget har arbetsmarknadsutskottet tagit ett initiativ som innebär en temporär insats för att stoppa uppsägningar av lönebidragsanställda inom allmännyttiga organisationer. Vi stöder naturligtvis initiativet. Men det känns angeläget att betona att detta inte räcker. Beslutet innebär att lönebidraget för en arbetshandikappad som varit anställd med lönebidrag under minst fyra år och som fått bidrag om minst 80 % skall ha möjlighet till bibehållen nivå året ut. Det handlar alltså om sex sju månaders förlängning. Vad som händer sedan vet man inte. Hotet om uppsägning skjuts framåt, och ovissheten om vad som händer sedan kvarstår.

Sammanlagt berör förslaget knappt 8 000. Övriga, drygt 40 000 – jag inkluderar då inte dem som har anställning på Samhall – berörs inte. Förslaget gäller alltså en mycket temporär insats för en mycket begränsad grupp.

Enligt AMS egen rapport till regeringen blir 1996 ett återtågets år när det gäller insatser för arbetshandikappade. Situationen är alltså ytterst alarmerande.

Vänsterpartiet har i samband med vårpropositionen motionerat om att bidragsnivån på 90 % måste återinföras som ett alternativ till uppsägning.

Medel måste snarast anvisas. Det skulle ge större volym än lönebidrag och därmed fler arbetshandikappade i arbete redan under innevarande budgetår. Tyvärr har vi inte fått gehör för detta i arbetsmarknadsutskottet. Övriga partier har avvisat förslaget.

Samtidigt som arbetshandikappade tvingas ut i arbetslöshet på grund av medelsbrist drar regeringen in 3 miljarder från AMS budget, med motivet att AMS inte har uppnått tillräcklig volym. Jag skulle uppskatta om Sonja Fransson kommenterade även detta, eftersom hon så energiskt har visat på den medelsbrist vi har. 3 miljarder drog regeringen in från AMS budget. Det var pengar det.

Det finns arbetstillfällen för arbetshandikappade. Men medelsbristen är akut. Att i detta läge dra in 3 miljarder från AMS i stället för att omfördela och värna de arbetshandikappade tycker jag nästan är cyniskt.

Herr talman! Vänsterpartiet står som sagt bakom utskottsinitiativet. Men det är enligt vår uppfattning inte tillräckligt. I juni kommer vårpropositionen att behandlas i denna kammare. Samtliga partier som i dag har talat så varmt för de arbetshandikappade och deras rätt till arbete har då möjlighet att gå från ord till handling genom att stödja Vänsterpartiets reservationer, där vi tar upp både bidragsnivå och medel. Jag hoppas att många av er kommer att göra det – inte för Vänsterpartiets skull eller av partipolitiska skäl, utan för att det faktiskt gäller de arbetshandikappades rätt och möjlighet till arbete. Där har vi alla ett

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

gemensamt ansvar, om vi vill skydda dem som har det sämst på arbetsmarknaden.

Herr talman! Med detta yrkar jag liksom andra bifall till utskottets hemställan.

Anf. 33 SONJA FRANSSON (s) replik

Herr talman! Ingrid Burman uttrycker sig nästan en aning vulgärt. Hon säger att 137 personer har blivit av med sitt arbete och påstår att det är mängder av arbetshandikappade som blir arbetslösa. Det är tråkigt nog att de blivit av med sitt arbete. Men jag kan inte inse att 137 personer är några mängder. Det är oerhört tråkigt för de personer det gäller, det håller jag med om.

Jag tycker inte att Uppsala universitet tar sitt arbetsgivaransvar. Också den som har lönebidragsanställning omfattas av LAS. Universitetet är skyldigt att ta hänsyn till lagen om anställningsskydd. Jag förstår inte riktigt hur man kan avskeda enbart lönebidragsanställda. Jag undrar hur facket har agerat. Jag hoppas verkligen att man ser över detta och ser till att de som är varslade har möjlighet att finnas kvar.

Ingrid Burman undrar varför det inte finns pengar. Det kan man fråga sig. Vi har satsat 9,5 miljarder. Dessutom har vi tillskjutit 325 miljoner kronor extra detta budgetår i lönebidrag. Vi tycker att det är en viktig satsning. 85 000 personer är anställda med lönebidrag. Det är oerhört viktigt att den möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden finns. Men vi har inte resurser till hur mycket som helst. Det gäller att använda pengarna så väl man kan. Kan vi få ned kostnaderna för lönebidragen finns det mer resurser för andra.

Anf. 34 INGRID BURMAN (v) replik

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Sonja Fransson för svaret när det gäller Uppsala universitet. Det var tydligt och bra. Enligt den information jag har fått har facket agerat ansvarsfullt. Man driver det hela till centrala förhandlingar. Däremot har inte Uppsala universitet agerat ansvarsfullt. Det är viktigt att påtala detta inför framtiden. Riksdag och regering måste markera för andra offentliga arbetsgivare att detta är oacceptabelt.

Ja, Sonja Fransson, jag tycker att 1 000 varsel i april är mängder. Jag vet inte hur många varsel det blir i maj, men troligtvis är siffran mycket högre. Både Sonja Fransson och jag vet att det är en fördröjning innan varsel faller ut och blir till uppsägningar. Jag tillhör inte den skara som vill sitta passiv och vänta på att varsel blir till uppsägningar och arbetslöshet. Jag föredrar att agera innan detta blir verklighet.

Jag vill upprepa min fråga till Sonja Fransson om medelsbristen. Regeringen har faktiskt dragit in 3 miljarder från AMS eftersom AMS inte har uppnått tillräcklig volym när det gäller åtgärder. Men det går att uppnå större volym i fråga om lönebidragsanställda. Det är medelsbristen som hindrar det. Jag har inga nya siffror. Sonja Fransson kanske har det. Tiotusentals människor står i kö för att bli utplacerade. Samhall behöver pengar till det. Här kan vi uppnå större volym. Varför kan vi inte överföra medel?

Anf. 35 SONJA FRANSSON (s) replik

Herr talman! De pengar som har dragits in är inte lönebidragspengar. Det är helt andra pengar. Även Ingrid Burman vet att det inte är pengar som vi har bara för att de finns med i vår budget. Vi lånar till vår verksamhet. Staten, hela Sverige, lånar till verksamheter. Det är därför vi måste göra besparingar. Det är självklart att det är så.

Det är riktigt att vi måste ha medel till arbetshandikappade och funktionshindrade över huvud taget. Vi har medel i dag. Det gäller att använda dem på ett klokt sätt. Visst vore det bra om vi kunde öka volymerna något, det håller jag med om. Men vi måste i första hand se till att vi använder medlen på ett klokt och riktigt sätt. Det gör vi framför allt genom att se till att lönebidragen används på rätt sätt. Lönebidrag är en enskild åtgärd för den handikappade och inte ett bidrag till en organisation. Sedan är det möjligt att vi får ge stöd till organisationer på annat sätt. Men vi skall inte göra det genom lönebidrag. Det kan inte vara rimligt i längden, inte för den enskilde heller. Man skall känna att man får lön för vad man kan utföra som anställd och att man inte blir utnyttjad.

Anf. 36 INGRID BURMAN (v) replik

Herr talman! Det är riktigt som Sonja Fransson säger, att vi inte skall låna till verksamheter. Här rör det sig om 3 miljarder som var budgeterade och riktade till AMS, som man sedan tar tillbaka med motivet att AMS inte har uppnått tillräcklig volym. Samtidigt finns det behov hos de lönebidragsberättigade. Där kan man uppnå större volym. Det handlar inte om att låna mera pengar. Det handlar om att omfördela. Detta är ett aktivt val som man kan göra: inte låna mera, men omfördela.

Vi kan diskutera vad som är klokt och riktigt. Jag tycker också att vi skall använda våra medel på ett klokt och riktigt sätt. Ett sätt är att se till att de arbetshandikappade finns på arbetsmarknaden i stället för i de olika bidragssystemen. Det tycker jag är ett klokt och riktigt sätt att använda pengarna på.

När det gäller organisationerna har Sonja Fransson och jag säkert samma uppfattning i grunden. Problemet är att organisationerna står för en tredjedel av de lönebidragsberättigades arbetsmarknad. Drar vi undan fundamentet för den arbetsmarknaden utan att ersätta det med en ny arbetsmarknad eller nya arbetstillfällen är det de lönebidragsanställda, de arbetshandikappade, som får betala priset. Jag tycker inte att detta är rätt.

(forts. 11 §)

9 § Frågestund

Anf. 37 TALMANNEN

Vi övergår nu till frågestunden. Frågor besvaras i dag av statsminister Göran Persson, försvarsminister Thage G Peterson, justitieminister Laila Freivalds, näringsminister Anders Sundström, statsrådet

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Frågestund

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Pierre Schori, statsrådet Maj-Inger Klingvall och statsrådet Ulrica Messing.

Statsminister Göran Persson besvarar övergripande frågor och övriga statsråd besvarar frågor från deras respektive ansvarsområden. Jag får be regeringens ledamöter att ta plats.

Jag vill påminna om att frågestunden avbryts så snart den fråga som är under besvarande kl. 15.00 är färdig. Därmed lämnar jag ordet fritt för frågor.

Arbetslösheten

Anf. 38 LARS TOBISSON (m)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsministern. Det har ju från regeringens sida sagts att man skall göra allt för att få ned arbetslösheten. Före 1994 års val lovade man att om man bara fick komma till makten, skulle arbetslösheten föras ned under 5 %. Den är nu mellan 7 % och 8 %. Ser man till den totala arbetslösheten är den bortåt 13 %.

Det har också sagts att detta problem skulle åtgärdas via en sysselsättningsproposition som skulle ha lagts fram i förrgår. Den uteblev. Arbetsmarknadsministern lär vara på semester.

Vi moderater tycker att man inte bara kan lämna detta åt sidan. Det måste komma förslag om åtgärder för fler jobb som vi kan besluta om så snabbt som möjligt. Vi håller på med en partimotion som kommer att väckas före riksmötets slut.

Min fråga till statsministern är nu: Är statsministern beredd att medverka till att det kan bli beslut här i kammaren genom ett avbrott i sommaruppehållet redan i juli månad? Kommer regeringen i så fall själv att bidra med förslag som kan behandlas parallellt med dem som kommer från oppositionen?

Anf. 39 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Arbetslösheten i Sverige exploderade under några år i början av 90-talet. Vi delar detta problem med de flesta av medlemsstaterna i den europeiska unionen och med många OECD-länder. Det finns en tendens att arbetslösheten biter sig fast när den väl har accepterats som ett faktum.

Nu har vi från regeringens sida satt upp målet att arbetslösheten *skall* pressas tillbaka. Vi har, tycker vi i dag, lagt ribban högt: 4 %. I början av 90-talet hade det varit en alltför måttlig ambition. Där ser man hur snabbt det går.

Regeringen kommer, innan riksdagen skiljs åt, att presentera sitt förslag för hur arbetslösheten skall pressas tillbaka. Det meddelade jag också häromdagen i klartext. Vi har också tagit initiativ till att bjuda in ett annat av riksdagens partier till samtal omkring hur detta skall utformas praktiskt.

Om riksdagen väljer att sammanträda i sommar är det riksdagens beslut, inte regeringens. Det är en fråga som riksdagen äger. Den skall jag inte ha uppfattningar om.

Anf. 40 LARS TOBISSON (m)

Fru talman! Nej, statsministern, det är tvärtom så att regeringen har möjlighet att inkalla riksdagen också under uppehåll för att fatta viktiga beslut. Vi anser att detta med arbetslösheten, att få till stånd en utveckling inom företagsamheten som ger fler jobb, är så viktigt att beslut skall fattas så snart som möjligt.

Jag tolkar statsministerns besked så att det inte blir någon proposition. Däremot är man beredd att redovisa någonting. Det är beklagligt, för om man bara redovisar i största allmänhet, och inte lägger fram en proposition, är det faktiskt inte något som riksdagen förmår att behandla tillsammans med de förslag som kommer från oppositionen.

Låt mig så ta upp frågan om arbetsrätten. Det har sagts att orsaken till att sysselsättningspropositionen uteblev var att Arbetsrättskommissionens arbete bröt samman. Nu har man t.o.m. tillsatt en medlingskommission för att medla mellan parter som skall utforma en lagstiftningsprodukt. Men arbetsrätt är lagstiftning; det är något för oss politiker att bestämma!

Jag har sett att det har sagts att parterna skall vara färdigmedlade – en omöjlig uppgift som jag ser det – till den 23 augusti. Det betyder i så fall att ett förslag om uppmjukning av arbetsrätten, om att återställa återställarna eller om andra åtgärder som kan ge fler jobb inte kan åstadkommas med beslut i sommar, eftersom ni inte förmår komma till beslut om hur ni vill utforma ett politiskt förslag.

Anf. 41 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag tror att vi skall passa oss väldigt noga för att gå in i den idealsituation som Lars Tobisson målar upp, nämligen att riksdagen skall ta över relationer som skall gälla på arbetsmarknaden. Det kommer att resultera i att vi ständigt i denna kammare kommer att resa krav på att besluta om sådant som parterna rimligen själva skall kunna klara ut. Det skapar inte arbetsro. Det skapar inte stabilitet. Det skapar ingen god grogrund för framtida tillväxt och investeringar.

Vi har gett parterna en chans att under sommaren möta varandra och träffa ett avtal. Det är ingenting som på något sätt strider mot den tradition som låg till grund för den period då Sverige hade som starkast ekonomisk tillväxt.

Det är rätt att det skall bli en lag så småningom. Men lagen skall vara grundad på att parterna sinsemellan har kommit överens om hur man ser på regelverket. Då blir lagstiftningen stabil och kan ligga till grund för den typ av utveckling som vi nu vill se framför oss.

Sedan, fru talman, vill jag också säga att Lars Tobisson nu reser kravet att regeringen skall inkalla parlamentet i sommar. Vi följer noga *vår* utstakade väg. Vi kommer, som vi har sagt, att redovisa för riksdagen hur vi ser på det här.

Jag trodde att det var Lars Tobisson som häromdagen gjorde ett nummer av att det var Moderaterna som tänkte inkalla parlamentet i sommar. Jag tycker att Lars Tobisson skall se till att det blir gjort. Det kan vara ett värdefullt sätt att redovisa hur de olika metoderna för att pressa tillbaka arbetslösheten ser ut. Vi får väl se vad Lars Tobisson

Prot. 1995/96:102

30 maj

Frågestund

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

kan skrapa ihop för typ av majoritet bakom sina förslag – förslag som redan har prövats i praktisk politik i Sverige och utomlands och som resulterat i massarbetslöshet.

Anf. 42 LARS TOBISSON (m)

Fru talman! Jag och mitt parti kommer att se till att det blir ett sammanträde i sommar då vi får en ordentlig debatt om arbetslösheten och om åtgärder mot denna. Är det så att inte regeringen vill medverka till detta, utan tvärtom försöker bromsa utvecklingen, så går det ut över de arbetslösa i Sverige, inte över oss moderater.

När statsministern säger att det är parternas sak att fatta beslut om frågor som rör arbetsmarknaden så håller jag med. Jag och mitt parti har länge drivit att löner och anställningsvillkor skall förhandlas fram mellan parterna. Men regelsystemet som bestämmer under vilka omständigheter detta sker är en fråga för politiker att avgöra.

Jag får än en gång fråga statsministern: Är statsministern alltså inte beredd att, förrän det har träffats någon form av uppgörelse mellan arbetsmarknadens parter, lägga fram lagförslag om arbetsrätten så att vi kan få fler jobb i Sverige?

Anf. 43 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det vore en mycket märklig signal om arbetsmarknadens parter – som representerar ett par miljoner organiserade löntagare, akademiker, tjänstemän och arbetare å ena sidan, och Arbetsgivarreföreningen å den andra, liksom Arbetsgivarverket, kommunerna och landstingen – sade sig vilja göra ett försök att reformera villkoren för arbetsrätten och att vi sedan från riksdagen sade att trots att ni nu gör ett sådant försök griper vi in och lagstiftar och struntar i praktiken i vad ni tycker och tänker.

Tror någon i denna kammare att det skulle skapa en situation som var fördelaktig för tillväxt och utveckling? Då skulle vi återigen hamna i det läge som Sverige har befunnit sig i alldeles för länge, nämligen att det är här i kammaren man ständigt reser krav på att saker och ting skall återställas – än från den ena sidan, än från den andra. Det är ju det vi skall bort ifrån, och jag är övertygad om att parterna är beredda att ta sitt ansvar. Ytterst vilar naturligtvis lagstiftningsansvaret på denna församling, men det finns en svensk modell för hur detta skall skötas. Det är att lagstiftningen skall förankras bland dem som direkt berörs av den: arbetsgivare och löntagare ute på våra arbetsplatser.

Anf. 44 ANNE WIBBLE (fp)

Fru talman! Min fråga riktar sig också till statsministern och rör bristen på jobb.

Socialdemokraterna och regeringen har lovat att arbetslösheten skulle halveras till sekelskiftet. För att detta skall kunna ske krävs det 3 000 nya jobb varje vecka ända fram till sekelskiftet. I själva verket sker precis motsatsen. Under det senaste året har det blivit 1 000 färre jobb varje vecka med regeringens politik. Senast i dag kom det uppgifter om att hushållen blir alltmer pessimistiska och tror att arbetslöshet-

en kommer att fortsätta att öka. Regeringens politik leder fel, och något behöver ändras.

Min fråga är, med anledning av det statsministern nyss sade, följande: Är det en riktig tolkning av regeringens politik att några förslag från regeringens sida icke kommer att föreläggas riksdagen förrän till hösten? Detta är en uppseendeväckande passivitet.

Anf. 45 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Så skall det inte tolkas, och så har jag heller inte sagt. Det är fru Wibble som gärna ser att det skulle tolkas på så sätt. Det finns ett inslag i fru Wubbles frågeställning som rymmer litet av skadeglädje: Nu kommer regeringen att misslyckas med arbetslöshetsbekämpningen.

Jag kan trösta andra i kammaren med att jag inte tror att den skadeglädjen kommer att få upplevas fullt ut. Vi skall pressa tillbaka arbetslösheten, men vi råder inte över internationell konjunktur. När jag träffar Helmut Kohl, Juppé eller andra europeiska premiärministrar inser jag att de sysslar med exakt samma debatt som vi gör i denna kammare. De möter också en opposition som hävdar att det är den nationella regeringens fel att det ser ut som det gör. Jag tror att vi får vara litet mer vidsynta än så.

Vi har just nu en internationell konjunkturedgång. Den drabbar Sverige hårt. Efter en konjunkturedgång kommer en uppgång. När de jobben kommer är jag säker på att ni kommer att stå här i kammaren, fru Wibble, och säga att det inte är regeringens förtjänst – det är konjunkturuppgångens. Men när konjunkturedgången nu kommer är det regeringens fel, och det beror inte på konjunkturen.

Jag tror att vi skall passa oss för att göra för mycket partipolitik av detta. Läget är allvarligt. Regeringen tänker lägga fram förslag. Vi redovisar dem, som jag sade häromdagen, för riksdagen före sommaruppehållet. Vi kommer inte att på något sätt släppa målet att halvera arbetslösheten till år 2000.

Anf. 46 ANNE WIBBLE (fp)

Fru talman! Det var en lång beskrivning över den dåliga utlandskonjunkturen. Det leder mig att tro att regeringens enda förslag och enda förhoppning är att konjunkturen skall gå bättre utomlands. Jag tycker att det är en uppseendeväckande passivitet från regeringens sida. Jag kan inte förstå hur regeringen skall kunna medverka till att behandla förslag före eller under sommaren om man inte lägger fram förslag i en proposition. Det leder mig till min följdfråga.

Vi har från Folkpartiets sida föreslagit omedelbara förändringar i den aktuella politiken för att få flera jobb nu: dels lagstiftning i fråga om förändrad arbetsrätt till småföretagens fromma, dels kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter så att flera människor skall kunna anställas.

Är det något av dessa områden som regeringen skulle kunna tänka sig att biträda, så att riksdagen kan fatta beslut som inte bara bygger på utlandsförhoppningar utan tvärtom bidrar till att skapa flera jobb för i dag arbetslösa?

Prot. 1995/96:102

30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 47 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Så var det då återigen den gamla Slösa som talade: kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter i ett läge då vi just har fått näsan ovanför vattenytan, fått ned räntor och återfått förtroendet för den svenska valutan. Direkt går kravmaskinen i gång. Direkt skall problemen lösas genom att vi skall fördärva budgetsaldot igen. Anne Wibble som mer än någon annan i denna kammare bär ett personligt ansvar för den situation vi just nu håller på att ta oss ur borde, tycker jag, vara försiktig när hon skriver ut medicinen att återigen försvaga statsfinanserna.

Vi vet att statsfinanserna nu är under kontroll. Det greppet släpper vi inte. Ju längre vi orkar hålla det greppet, desto större blir vår frihet att bekämpa arbetslösheten med offensiva insatser. Regeringen tänker hålla ut. Vi tänker lägga fram en politik som inte bara fungerar för ett möte i sommar. Vi tänker lägga fram en politik som fungerar för resten av mandatperioden och för åren fram till år 2000. Det är det perspektivet vi skall ha.

Att reducera det till något slags möte som skulle innebära att man ställer ut frikostiga löften om den ena nya förmånen efter den andra, som drabbar statsfinanserna, vore att falla tillbaka i ett budgetbeteende som en gång i tiden bar Anne Wibbles signum.

Anf. 48 HANS ANDERSSON (v)

Fru talman! Jag vill också ställa min fråga till Göran Persson. Jag kan fortsätta där de tidigare frågeställarna har slutat. Det kom inget riktigt svar.

Det är en mycket allvarlig situation som råder, statsministern. Regeringen har visat förvånansvärd passivitet. Det gäller näringspolitiska initiativ, det gäller kompetensområdet och det gäller hela arbetsmarknadspolitiken. Det gäller många frågor. Det som nu inträffar har vi från Vänsterpartiet varnat för. Vi har också sagt att vi är beredda att diskutera alternativ. Vi har lagt fram ett 20-miljardersprogram för jobben.

Nu får vi höra att regeringen tänker redovisa ett förslag. Det är bra. Men kommer det propositioner? På vilka områden kommer de? Kommer arbetsrätt, lönebildning och annat som nu diskuteras att uteslutas?

Vad som nu händer är att det blir ett slags pajasverksamhet i riksdagen. Borgerliga partier lägger fram förslag som är deras skötebarn – ideologiskt betingade – som förutsätter försämrad arbetsrätt och social nedrustning för att man skall kunna lösa arbetslöshetsproblemet. Den typen av debatt genereras av regeringens passivitet.

Min fråga är kort och gott följande: Vad gör regeringen konkret för att vi i riksdagen skall få realistiska möjligheter att verkligen penetrera dessa frågor med rimlig beredning, så att vi inte stimulerar den pjkastning som just nu är på väg?

Anf. 49 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Här har vi det andra 20-miljarderspaketet som skall levereras, visserligen med förtecknen att man ändå förstår att det är arbetsmarknadens parter som skall hantera arbetsrätten i första hand.

Prot. 1995/96:102
30 maj

Frågestund

Jag gjorde väl klart och tydligt alldeles nyss att vi inte tänker inter-
venera i den process som arbetsmarknadens parter nu konstruktivt sitter
i. De har fått tid fram till den 23 augusti. Löser man frågorna är oerhört
mycket vunnet för svensk arbetsmarknad. Det är naturligtvis någonting
som alla är beroende av.

Vi kommer att lägga fram förslag, och vi kommer att lägga fram
dem innan vårriksdagen skiljs åt. Vi kommer att göra det i samverkan
med åtminstone ett av de partier som finns i riksdagen. Exakt hur för-
slagen ser ut kommer att redovisas för riksdagen innan ni skiljs åt.
Förslagen kommer att vara av sådant slag att de faktiskt kräver riksdag-
ens ställningstagande.

Anf. 50 HANS ANDERSSON (v)

Fru talman! Jag tolkar det så att det kommer att läggas fram propo-
sitioner som kräver riksdagens ställningstagande. Det innebär förmod-
ligen att det blir mycket kort tid för riksdagen för behandling.

Kommer t.ex. a-kassesystemet att behandlas där, trots att remissbe-
handlingen egentligen inte är klar och trots att vi inte har haft en rejäl
debatt kring det? Det kunde gälla ett flertal frågor: företagsskatterna,
grön tillväxt, kompetens, aktiv näringspolitik i kombination med reg-
ionalpolitiska initiativ, a-kassan och avregleringarna i samband med
arbetsmarknadspolitik. Är det dessa frågor som skall snabbbehandlas?

Anf. 51 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Man får bestämma sig från riksdagens sida. Antingen
vill man ha förslag och behandla dem eller så vill man det inte. 28 maj,
8 juni eller 10 juni gör för riksdagens del ingen större skillnad i det
avseendet. Det hade ändå inte varit möjligt att fatta beslut om de saker-
na under våren.

Exakt vad propositionen kommer att innehålla vill jag inte gå in på
här i dag. Jag bjöd i går in ytterligare ett parti att vara med och utforma
programmet. Det gör att vi faktiskt gemensamt får diskutera den saken.

Arbetsrättsfrågorna sköts i förhandlingar just nu, och andra frågor
som har koppling till arbetslöshetsdiskussionen kommer att vara möj-
liga att ta upp. En del av de frågeställningar som Hans Andersson reste
kan säkert vara föremål för proposition i slutet av vårsessionen.

FN:s kris

Anf. 52 VIOLA FURUBJELKE (s)

Fru talman! I februari i år hade jag en debatt med statsrådet Schori
om den finansiella krisen i det multilaterala samarbetet här i kammaren.
Då var läget mycket allvarligt. Vi fick löfte om att vi skulle få en åter-
rapportering till riksdagen.

Nu synes vårt arbetsschema för resten av våren inte medge detta, så
jag undrar om statsrådet vill ge oss en kortfattad rapport här och nu.

Prot. 1995/96:102
30 maj

Frågestund

Anf. 53 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Krisen för FN-systemet kvarstår, framför allt beroende på att den amerikanska kongressen kraftigt vill skära ned USA:s anslag till FN. Sedan februari har emellertid en del positiva saker inträffat, men krisen kvarstår ändå.

Till de positiva sakerna hör att Clintonadministrationen, dvs. presidenten själv men inte kongressen, vill förbättra USA:s anseende vad gäller inbetalningar till FN. Man har också redovisat en plan för en ganska kraftig återbetalning av skulderna. Frågan är nu när man kommer att sätta i gång med detta. Redan i höst kommer kanske FN inte ens att kunna betala ut löner. Vi känner igen situationen. Detta är dock ett steg i rätt riktning.

En annan positiv sak är det som IDA, en organisation som håller i s.k. mjuka lån, dvs. lån på goda villkor till tredje världen, kom fram till vid sin senaste påfyllnadskommitté. Tyvärr hinner jag inte gå närmare in på det eftersom taletiden nu är slut.

Anf. 54 VIOLA FURUBJELKE (s)

Fru talman! Det framgår av det lilla som vi här fick oss till dels att det händer en del positiva saker, även om det fortfarande är väldigt kritiskt. Men jag undrar: Vilken är Sveriges roll i det här? Jag utgår från att vi kommer att fullfölja våra åtaganden gentemot FN-organisationen.

Anf. 55 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Det jag var på väg att nämna förut var alltså en påfyllnad av IDA 11, som rör sig om 150 miljarder svenska kronor i lånemöjligheter. Just här spelade Sverige en aktiv roll, bl.a. genom att bidra till upprättandet av en regel som säger att de länder som inte betalar sina skulder och inte sköter sina inbetalningar inte heller får vara med i den upphandling som sker i anslutning till långivningen. Här drabbas alltså USA, som inte får vara med och upphandla. Den sanktionen är nu genomförd med svensk hjälp. Jag tror att den är bra och kan leda till att USA och andra betalar in i tid.

Slutligen vill jag säga att Sverige på EU:s biståndsministermöte i tisdags drev igenom att EU skall utarbeta en reformpolitik för FN. EU behövs också i den rollen.

Omhändertagande av barn

Anf. 56 INGER DAVIDSON (kds)

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Maj-Inger Klingvall.

När socialtjänsten måste gå in och omhänderta ett barn är det en väldigt grannlaga uppgift. Det kan tyckas att det då borde vara naturligt att man ser sig om bland dem som står barnet nära när man söker personer som kan ta över vårdnaden av barnet. Men på sista tiden har det förekommit ett antal fall där far- eller morföräldrar har velat gå in och bli vårdnadshavare för sina barnbarn men förvägrats detta av socialtjänsten, ofta med mycket kryptiska motiveringar.

Jag vet att statsrådet inte kan gå in på enskilda fall, men min fråga är av principiell karaktär: Anser statsrådet att far- och morföräldrar är lämpliga vårdnadshavare när barnets egna föräldrar antingen har avlidit eller av andra skäl inte kan ta hand om sina barn?

Prot. 1995/96:102
30 maj

Frågestund

Anf. 57 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)

Fru talman! Det är en mycket intressant fråga som ställs. Tyvärr tillhör den inte mitt område. Det är socialministern som har att hantera frågor som gäller LVU, lagen om vård av unga.

Skogsindustrin

Anf. 58 BIRGITTA HAMBRAEUS (c)

Fru talman! Jag har en fråga till Anders Sundström.

Skogsindustrin är ju den kanske viktigaste exportnäringen i landet – vår oljeindustri, skulle man kunna säga. Den drog förra året in 70 miljarder kronor netto till Sverige. Det finns nu en utredning, en PM från Wallin, om skogsindustrins framtida organisation när det gäller forskning och högre utbildning.

Vad tänker Anders Sundström göra för att skogsindustrin skall få igenom sin önskan: en kraftfull satsning på skogsforskning, förmodligen lämpligast i form av en självständig skogshögskola?

Anf. 59 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Regeringen förbereder en forskningspolitisk proposition som kommer när riksdagen samlas i höst. Där kommer också frågan upp hur mycket som skall användas till forskning för specifika branscher. Jag vill därför bara hänvisa till att det nu pågår en beredning i regeringen om fördelningen av de forskningspolitiska anslagen.

Valet i Albanien

Anf. 60 URBAN AHLIN (s)

Fru talman! Jag har en fråga till biträdande utrikesminister Pierre Schori.

Jag deltog som observatör för OSSE:s räkning vid valet i Albanien. Ett omfattande valfusk, politiskt kontrollerad TV och polisvåld präglade valet. Så sent som i dag nåddes jag av beskedet att en student har dödats av polis i Tirana.

Min fråga är: Vad anser regeringen om valet i Albanien? Ämnar regeringen använda vårt medlemskap i bl.a. EU och Europarådet för att kunna få upp Albanien på den demokratiska vägen igen?

Anf. 61 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Jag vill å regeringens vägnar tacka Urban Ahlin för att han deltog som valobservatör. Den bild han ger här bekräftas tyvärr också av andra valobservatörer. Det har i Albaniens andra demokratiska och fria val förekommit ett omfattande valfusk. Det har varit systematiskt och välregisserat. Det har sträckt sig från valförrättare till de

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

poliserna som var med och övervakade, och det har varit till fördel för det sittande regeringspartiet. Det här är oacceptabelt.

Vi kommer nu att på olika sätt reagera mot detta, inom EU och på andra sätt. Detta är naturligtvis ett mycket allvarligt streck i räkningen för Albanien:s nya väg mot demokrati.

Tandvårdsförsäkringen

Anf. 62 ROLAND LARSSON (c)

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Maj-Inger Klingvall. Det gäller tandvårdsförsäkringen.

Det förslag till ny tandvårdsförsäkring som lades fram i riksdagen för en tid sedan föll ju, eller drogs tillbaka, av olika anledningar. Nu har det kommit till min kännedom att man trots detta tillämpar den typ av samordnad taxa som var en del av detta förslag, dvs. en samordning av taxan för tandtekniska åtgärder med taxan för andra tandvårdsåtgärder. Det här är alltså något som det inte finns täckning för i nuvarande bestämmelser.

Jag skulle vilja höra med statsrådet om det här är något påbud som har utgått från regeringen eller om det har tillkommit i annan ordning. Det har som sagt inte fattats något beslut i den här riktningen.

Anf. 63 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)

Fru talman! Det här är ytterligare en fråga som inte berör mitt beredningsområde. Jag kan bara svara att detta icke är något påbud.

Landstingens ekonomi

Anf. 64 CHATRINE PÅLSSON (kds)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till Maj-Inger Klingvall med hopp om att det skall vara rätt område. Om det inte är det så kanske det är statsministerns område.

I går presenterade Landstingsförbundet på nytt en prognos. Landstingsförbundet ser med stor oro på framtiden. Man tror nu att landstingen kommer att tvingas spara ytterligare 9 miljarder. Köerna kommer att öka, och äldre vården kommer med sannolikhet att bli mycket sämre.

Min fråga till ansvarigt statsråd är då: Hur tänker regeringen göra för att se till att de människor som har de absolut största behoven skall få dem uppfyllda även i framtiden?

Anf. 65 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag skall översända arbetsfördelningen inom regeringen till kammaren så att den blir känd. Det är socialminister Margot Wallström som svarar för frågor kring sjukvården. Men frågan har allmänpolitisk betydelse och allmänpolitiskt intresse, så jag kan göra några kommentarer för regeringens del.

Landstingsförbundet och Kommunförbundet redovisar regelbundet prognoser. Dessa har inslag av intresseorganisationers bevakning. Det

har ofta inträffat att det som beskrivs i dessa prognoser sedan inte har mött verkligheten. Jag vill säga detta först, så att vi inte bygger en debatt på att det är så här det kommer att se ut.

Låt oss ändå säga att det som de påstår skulle vara rätt. Då har vi naturligtvis ett bekymmer. Det är inte ett bekymmer i den meningen att vi vill effektivisera och rationalisera den gemensamma sektorn. Det är en verksamhet som vi sitter med och kommer att fortsätta med, och alla i den här kammaren är nog överens om att det är nödvändigt.

Problemet är att det kanske går för fort. Problemet är vidare, fru talman, att det här kanske sker i ett konjunkturläge som är utomordentligt olämpligt. Vi tittar därför på frågan inte minst i det perspektivet.

Anf. 66 CHATRINE PÅLSSON (kds)

Fru talman! Jag vill ställa en följdfråga till statsministern.

Många människor här i Sverige vet att det redan nu är långa köer. Det finns enormt stora vårdbehov inom många områden. Vi vet att antalet äldre äldre ökar. Socialstyrelsen har uppskattat att det kommer att krävas ett resurstillskott på 23 % för att man skall kunna behålla den standard som fanns 1993.

Med anledning av detta måste jag fråga statsminister Göran Persson om regeringen inte avser att omprioritera inom något samhällsområde med tanke på de människor som har de allra största vårdbehoven. Vård och omsorg är de facto en avgörande faktor för människors fortsatta liv. Finns det inga planer på att prioritera om i regeringens budget?

Anf. 67 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är i huvudsak inte statliga pengar vi rör oss med. Detta är faktiskt en resurs som taxeras ut via landstingsskatt. Statsbidragen till landstingen är ju försumbara i dag.

Menar fru Pålsson att regeringen skall driva ett arbete med att skära ned någon annanstans i de offentliga utgifterna och ta fram 9 miljarder kronor och ge som statsbidrag till landstingen? Det tror jag blir svårt. Däremot kan naturligtvis den tidpunkt då landstingets ekonomi skall vara i balans diskuteras mot bakgrund av konjunkturläget.

Sedan vill säkert varken fru Pålsson eller jag att landstingsskatten skall höjas. Det är en annan restriktion. Dessutom brukar det inte vara helt enkelt att få tag i kandidater när man skall omfördela resurser av det här slaget inom budgeten.

Jag är medveten om att detta är en grupp som är särskilt utsatt. Om det kommer bra förslag och en bra diskussion tänker regeringen lyssna. Fru Pålsson och andra är välkomna att hjälpa till.

OS och sysselsättningen

Anf. 68 EWA LARSSON (mp)

Fru talman! Jag har en fråga till herr statsminister.

I går debatterades här i kammaren statliga garantier till ett eventuellt OS i Stockholm. Projektet beskrevs bl.a. nästan lyriskt som en räddningsplanka för arbetsmarknaden i hela Sverige.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

Frågestund

Jag undrar om statsministern har andra visioner om arbetsmarknaden i Sverige?

Anf. 69 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är inte utan att det finns andra visioner än olympiska spel. Jag tror att man skall vara väldigt försiktig när man beskriver effekterna av den här typen av internationella arrangemang.

Jag tror att de har en positiv effekt. Jag tror att de bidrar till utveckling och optimism, men man skall heller inte blunda för att det finns en hel del runt omkring sådan här verksamhet som också drar åt andra hållet. Vid en sammantagen bedömning har regeringen sagt att detta är någonting som vi tror på och vill medverka till.

Arbetslösheten i Sverige kommer att pressas tillbaka, framför allt genom en tillväxt i den privata sektorn. Där kommer det att bli många nya jobb, troligen inom tjänstesektorn. OS, som vi nu talar om, faller kanske inom den ramen. Men OS kommer inte att lösa våra arbetslöshetsproblem. Kanske hjälper OS oss litet på vägen, så att det går åt rätt håll. Framför allt ger OS många andra positiva effekter för Sverige som gör att det går att motivera en statlig garanti.

Situationen i vården

Anf. 70 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Jag vet mycket väl att det som jag kommer att ta upp ligger under socialministerns ansvarsområde. Jag har ställt en interpellation till henne om patientens rätt i vården. Hon anser sig inte ha tid att svara på den under det här riksmötet. Därför går min fråga till statsministern.

Jag är, precis som Chatrine Pålsson, mycket oroad över vården och de sjuka människornas situation. Vi får dagligen höra att akutplatser och hela sjukhus läggs ned. Vårdköerna växer. Människor får inte vård i tid. Om man har starr får man bara operera ett öga även om båda ögonen är sjuka osv.

Jag har ställt interpellationer tidigare, och jag har kommit med en rad förslag. Men jag tycker inte att jag har fått något vidare svar. Socialministern säger i Dagens Politik att smärtgränsen är nådd. Hon förordar skattehöjningar. Statsministern har ju sagt att det inte skall bli några kommunala skattehöjningar. Villkoret är att man inte säger upp någon personal.

Nu vill jag veta vad regeringen tänker göra för att man skall kunna klara av vårdsituationen och för att sjuka människor skall få vård i tid.

Anf. 71 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Detta är, som fru Lindblad säger, socialministerns fråga. Men eftersom frågan ges en vinkling mot statsfinanser och ekonomi kan jag svara på den.

Först och främst vore det bra att få veta fru Lindblads egen position. Är hon för eller emot att landstingen tillförs ytterligare resurser via

skattehöjningar? Det är där kritiken mot socialministern grundas, så att säga.

Jag undrar om fru Lindblad – om hon är emot skattehöjningar i landstingen och ändå pläderar för större resurser – ser ett ökat statsbidrag framför sig. Eller hur ser lösningen ut?

Jag har problematiserat att det i kommuner och landsting pågår en utveckling av verksamheten. Man strukturerar om, effektiverar och får ut alltmer vård och omsorg för de pengar som man sätter in. Detta har naturligtvis sin begränsning. Dessutom är det utomordentligt besvärligt i det här konjunkturen. Men om problemen i vården skall lösas genom ett ytterligare resurstillskott vore det intressant att höra om någonting annat än höjda landstingsskatter står att finna.

Anf. 72 GULLAN LINDBLAD (m)

Fru talman! Nu var det faktiskt så, herr statsminister, att det var jag som ställde frågan. Jag vill att regeringen för en gångs skull skall komma med ett besked. Vad tänker regeringen göra?

Jag har kommit med en rad förslag. Jag kan komma med några nu också. Vi förordar från moderat håll att vården i stället skall finansieras via socialförsäkringarna. Det skulle bli stora samordningsvinster med rehabilitering, vård och pensioner i en pott. I dag motverkar faktiskt dessa system delvis varandra.

Under den borgerliga regeringen infördes vårdgarantin. Den har mer eller mindre tagits bort eftersom man inte anser sig kunna uppfylla den. Vi hade etableringsfrihet. Vi utnyttjade sjukgymnaster och läkare i den privata vården. Detta har blivit föremål för s.k. återställare. Det här är en billig och effektiv vård.

Nu är vården helt monopoliserad till landstingen. Vi förordar en något ökad frihet, så att det även kan bli en konkurrens inom vården.

Var så god, herr statsminister!

Anf. 73 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Fru Lindblad frågar med en anklagande ton och gör sig till tals för att hon vill ha ökade resurser samtidigt som hon företräder ett parti som vill sänka dessa landstingsskatter. Då är det inte oviktigt med en retorisk fråga: Hur ser hon själv på lösningarna?

Svaret kom. Detta skall betalas via socialförsäkringarna, precis som om det fanns mer pengar där. Det går kanske att hitta en och annan samordningsvinst. Det är vi inte främmande för. Det vill vi arbeta för. Vi skall ju inte låtsas som att det går att ställa ut löften om nya förmåner och en förbättrad kvalitet utan att samtidigt faktiskt peka på att det kan komma att kosta nya resurser.

Vi har sagt att vi har en restriktion. Det blir inte högre skatteuttag. För ett parti som självt hävdar att skatteuttaget skall sänkas blir det, lindrigt uttryckt, en del problem med argumentationen. Det var det som jag försökte påpeka.

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Bidrag till mansjourer

Anf. 74 LENNART KLOCKARE (s)

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till det statsråd som är ansvarigt för jämställdheten, nämligen Ulrica Messing.

Jag blev häromdagen kontaktad av landets äldsta mansjour. Den blev tio år förra året. Den finns i Luleå. Under de tio år som mansjouren har verkat har man haft ett statsbidrag på 25 000–30 000 om året. Nu har man fått besked om att det bidrag som man nu har fått är det sista.

Jag undrar vad det finns för skäl till att man vill dra in bidraget till mansjourerna?

Jag tycker att kvinnojourerna skall ha det bidrag som de får. De gör ett förtjänstfullt och mycket bra arbete. Jag tycker alltså inte att det här skall ske på bekostnad av de kvinnojourer som finns.

Jag vill också säga att i den här mansjouren i Luleå är 10 % kvinnor.

Jag vill fråga statsrådet vad skälet är till att mansjouren inte får ytterligare medel i framtiden.

Anf. 75 Statsrådet ULRICA MESSING (s)

Fru talman! Det är precis som Lennart Klockare säger, att både mansjourerna och kvinnojourerna gör ett väldigt bra arbete. Det är till viss del olika typer av arbeten. Medan mansjourerna riktar in sig på att hjälpa män som kommer i kris, ofta psykisk kris, erbjuder kvinnojourerna ofta ett skydd för kvinnor som blivit utsatta för våld.

Den kvinnovåldskommission som har arbetat föreslår att mansjourerna årligen skall få 2 miljoner för sin verksamhet. Det är Socialstyrelsen som beviljar pengarna. Kvinnovåldskommissionens förslag har just varit ute på remiss, och vi sitter nu i regeringen och utvärderar de remissynpunkter som har kommit in. Jag har för avsikt att bevaka frågan och får återkomma.

Organisationernas biståndsarbete

Anf. 76 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)

Fru talman! Jag har en fråga till biståndsministern.

Strax efter det att ett femtiotal svenska enskilda organisationer drog i gång den s.k. enprocentskampanjen – det var Lutherhjälpen, Rädda Barnen, Röda korset, Diakonia, Caritas, osv. – fick de en ganska kraftig örfil av biståndsministern när de fick reda på att man skulle göra precis tvärtom och sänka biståndet med miljardbelopp. Just enskilda organisationer har ju en stark förankring bland svenska folket, och många vill se biståndet slussas just genom dem.

Jag kommer då till frågan: När man skall göra så här kraftiga nedskärningar i biståndet, kommer statsrådet att lyckas hålla de enskilda organisationerna i en fredad zon, så att de kan fortsätta sitt effektiva biståndsarbete?

Prot. 1995/96:102
30 maj

Frågestund

Anf. 77 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Jag har stor respekt för alla de frivilliga organisationer och enskilda människor som engagerar sig för internationell solidaritet. Jag delar inte ut örfilar till dem. Däremot skulle jag vara beredd att göra det till de politiker som har medverkat till Sveriges ekonomiska kris, som har tvingat regeringen att göra nedskärningar också på biståndsområdet.

I det arbete som nu pågår skall vi försöka se till att väsentliga verksamheter inte drabbas. Fattiga människor skall inte drabbas, eller dö, som det påstås ibland, utan vi kommer att sätta fattigdomsbekämpning i första hand, och de neddragningar som vi måste göra under det första året kommer i stället att gå ut över mellaninkomstländer. 25 % av våra anslag till bilateralt bistånd går genom svenska enskilda organisationer, och de kommer att uppskattas som hittills i positiv bemärkelse. Huruvida det kommer att ske en justering uppåt eller nedåt kan jag ännu inte svara på, och jag ber att få återkomma, gärna direkt, skriftligt eller muntligt, till Karl-Göran Biörsmark.

Anf. 78 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)

Fru talman! Först skulle jag vilja lyfta fram det argument som biståndsministern tar fram, nämligen att det är nedskärningar på biståndet som skall sanera svensk ekonomi. Det är knappast de fattiga folken i uländerna som har förstört svensk ekonomi. Det är ett försåtligt resonemang. Det är vi här hemma i Sverige som skall ta konsekvenserna av detta. Hela enprocentstanken var ju att vi skulle hålla den fredade zonen och sköta ekonomin här hemma, inte att det skulle drabba de allra fattigaste.

Jag tar ändå den lilla delen av lillfingret som ett löfte om att biståndsministern skall försöka göra allt för att de enskilda organisationerna skall kunna ha kvar sitt bidrag. Det är de som gör ett gott biståndsarbete och har en stark förankring bland svenska folket. Jag tar det alltså som ett litet löfte.

Anf. 79 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Jag vill gärna säga till dem som inte har hört det förut, att Sverige har ingen anledning att klä sig i säck och aska. Vi tillhör de tre främsta länderna i världen när det gäller internationell solidaritet, och det kommer vi att fortsätta att göra.

Jag kommer just från Beirut och flyktinglägren där, och jag kan säga att Sveriges anseende är mycket högt. Vi är den femte största bidragsgivaren till flyktingverksamhet i världen, och den näst största till UNDP:s verksamhet tillsammans med de nordiska länderna.

Det är klart att vi som sitter i regeringen måste ta ett kollektivt ansvar för att rädda Sveriges ekonomi och därigenom också lägga grunden för en hållbar internationell solidaritet. Solidaritet förutsätter solidaritet.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Arbetstidsförkortning

Anf. 80 INGRID BURMAN (v)

Fru talman! Min fråga vill jag ställa till statsrådet Ulrica Messing.

Den socialdemokratiska kongressen beslöt att en arbetstidsförkortning är önskvärd och skall genomföras och att arbetstidsförkortningen i första hand skall genomföras avtalsvägen. Regeringen har tidigare tagit initiativ till att parterna träffas och diskuterar arbetsrätt och att parterna träffas och diskuterar lönebildning. Statsrådet har under de senaste dagarna träffat parterna.

Min fråga till statsrådet blir: Har frågan om en arbetstidsförkortning lyfts fram i de här sammanhangen och, om inte, när kommer statsrådet att väcka frågan?

Anf. 81 Statsrådet ULRICA MESSING (s)

Fru talman! Som Ingrid Burman vet, har regeringen tagit initiativ till diskussioner kring arbetstidsförkortning, nämligen genom att tillsätta den arbetstidskommitté där Ingrid Burman själv sitter med och där parterna är representerade.

Ert arbete är inte avslutat ännu, utan ni har t.o.m. fått förlängd tid och kommer att fortsätta till september. Jag utgår från att ni kommer att belysa den här frågan väldigt bra.

Anf. 82 INGRID BURMAN (v)

Fru talman! Det är helt rätt, som statsrådet säger, att det nu sitter en arbetstidskommitté och tittar över lagstiftningen. Då uppfattar jag statsrådets svar så, att om man inte går fram lagstiftningsvägen – tvärtemot den rekommendation som regeringspartiet har lämnat – kommer statsrådet att ta initiativ till att parterna träffas för att titta på frågan avtalsvägen. Är det rätt uppfattat?

Anf. 83 Statsrådet ULRICA MESSING (s)

Fru talman! Både på partikongressen och i tidigare debatter i denna kammare har jag sagt att regeringens utgångspunkt är att frågan om en eventuell arbetstidsförkortning i första hand skall ligga på parterna. Om parterna i kommande avtalsrörelser tar den här frågan på allvar eller inte vet vi inte ännu. Men jag tror att det i sådana fall inte bara kommer att handla om en arbetstidsförkortning. Vi vet också att valet står mellan detta och löneökning eller kanske större satsningar på kompetensutveckling.

Jag har inte i dag ambitionen att tala om för människor vilka val man skall göra i de kommande avtalsrörelserna, utan vi har en tro på att parterna själva driver de här frågorna utifrån sina intressen. Vi vill låta dem göra det.

Våld mot kvinnor

Prot. 1995/96:102
30 maj

Anf. 84 MONICA GREEN (s)

Fru talman! Jag har en fråga till justitieministern angående den skamfläck som våldet mot kvinnorna kan betraktas som i ett jämställt samhälle. Det finns ett utbrett våld mot kvinnor, och ändå hävdar vi att vi har ett mycket jämställt samhälle.

Det är tillräckligt bekymmersamt att många känner sig oroliga på gator och torg, men ännu mer oroväckande är det att kvinnor känner oro och att många blir slagna i hemmen, av någon som de själva känner väl.

Nu har jag tagit del av de remissvar som har kommit in på Kvinno-
våldskommissionens förslag, som Ulrica Messing tidigare hänvisade till i en annan debatt. Man kan bli litet chockerad över de remissvar som har kommit in, över de patriarkala svar som har givits av en del remissinstanser. Jag tycker att svaren är bra både på hälso- och sjukvårdsområdet och på socialtjänstens område, men när det gäller den rättsliga delen är det ett problem som man vill blunda för. Man vill gömma sig bakom en fasad av ett jämställt samhälle.

Min fråga är: Var befinner sig arbetet just nu, och vad tänker justitieministern göra för att komma till rätta med de här problemen och för att få en lagstiftning mot kvinnofridsbrott?

Anf. 85 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Det är en riktig beskrivning som Monica Green ger av problematiken kvinnovåld. Det är ett omfattande och svårt problem att hantera. Kvinno-
våldskommissionen har behandlat frågan på olika sätt, och det har skett en remissbehandling. Remissarbetet ligger inte i Justitiedepartementet utan i Socialdepartementet, men vi kommer att ha ett samarbete mellan departementen där vi tar fasta på de förslag från utredningen som kan föra den här frågan vidare. Det är bl.a. frågan om förändringar i brottsbalken när det gäller brott som riktar sig mot kvinnor.

Jag vill också peka på att det sitter en annan utredning, som har stor betydelse i sammanhanget, och det är den utredning som har till uppgift att se över samhällets åtgärder när det gäller skydd för brottsoffer över huvud taget. Jag hoppas att det även i den utredningen kommer fram förslag som innebär att vi kan ge ett ökat skydd till utsatta kvinnor.

Anf. 86 MONICA GREEN (s)

Fru talman! Eftersom det blir flera olika områden tänker jag fråga: Hur kommer detta att presenteras? Kommer det att bli en samlad proposition, blir det ett rejält grepp över huvud taget, så att man får en helhetssyn när det gäller våldet mot kvinnor, eller kommer det att plottas ut på olika ställen? Det är mina frågor.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

Frågestund

Anf. 87 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Det blir en helhetssyn. Det blir inget plotter. Men hur vi rent lagtekniskt går fram med den här frågan har vi inte tagit ställning till ännu.

Jag kan se att det är naturligt att dela upp den efter de kompetensområden som finns inom departementet, även om jag har den uppfattningen att det här är ett område där man egentligen måste samarbeta mycket tätt över departementsgränserna. Det är icke enbart rättsliga frågor, utan det har att göra med hur samhället är organiserat när det gäller möjligheten till hjälp och stöd. Där går det över departementsgränserna.

Hur den tekniska formen av de förslag som regeringen kommer med kommer att se ut vet jag inte ännu.

Samarbete mellan sjukvården och försäkringskassan

Anf. 88 EVA ERIKSSON (fp)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till socialförsäkringsministern.

Under de senaste åren har sjukvården och försäkringskassan i landet haft ett stort samarbetsprojekt genom att man avsatt Dagmarpengar och rehabiliteringspengar till att korta köerna, korta sjukskrivningstiderna och öka möjligheterna att komma tillbaka till arbetet. Detta har gett goda resultat.

Nu ser jag med oro framåt, eftersom regeringen har aviserat att man kommer att minska summan rehabiliterings- och Dagmarpengar till försäkringskassorna. Därmed minskar man också möjligheterna till ett tätt och nära samarbete.

Jag vill ställa frågan till socialförsäkringsministern: Vore det inte bättre att man i stället övervägde att använda sig av detta instrument och öka summan till försäkringskassorna?

Anf. 89 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)

Fru talman! Frågan om rehabilitering är naturligtvis oerhört väsentlig. Vi har tyvärr tvingats att skära en del i anslaget till rehabilitering och även i Dagmarpengarna i vårbudgeten. Vi vill använda tiden då vi ligger på ett lägre belopp – tanken är att vi sedan skall gå upp till ett högre belopp – till att utvärdera insatserna, bl.a. till att titta på försäkringskassornas köp av rehabiliteringstjänster.

Anf. 90 EVA ERIKSSON (fp)

Fru talman! Kan socialförsäkringsministern säga att jag kan se det här svaret som ett bevis för att det här har varit ett viktigt och bra instrument och att regeringen har för avsikt att i framtiden också använda sig av detta instrument när det gäller att korta sjukskrivningstider och se till att människor slipper stå i långa köer?

Anf. 91 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)

Fru talman! Avsikten med en utvärdering är naturligtvis att värdera effekter och resultat. Innan vi är klara med det vill jag inte lägga fast

fortsättningen. Men naturligtvis är rehabilitering ett mycket värdefullt inslag.

Lobbying inom EU

Anf. 92 MARIANNE SAMUELSSON (mp)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern. Den gäller de uppgifter som i går kom fram i den danska tidningen Børsen om industrins sammanslutning för att minska möjligheterna till en aktiv miljöpolitik inom EU. Man pekade bl.a. på att olje- och kemiindustrin slog sig samman för att sabotera möjligheterna till höjda miljöskatter.

Jag läste sedan i en tidning att miljöministern hade kommenterat detta med att hon om så skulle vara fallet ser detta som både allvarligt och fruktansvärt anmärkningsvärt. Vi har ju länge påpekat riskerna med den lobbyistverksamhet som vi vet förekommer inom EU.

Jag vill då höra: Vad gör statsministern inför kommande statsministermöte när det gäller att öka öppenheten i den här frågan, och hur kommer statsministern att aktivt bevaka att EU:s miljöprogram kommer att kunna genomföras?

Anf. 93 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! När det gäller det här speciella exemplet har jag helt enkelt för dålig kunskap om det påstådda beteendet. Jag får försöka att svara allmänt på frågan.

Först och främst frågan om lobbyister. Ja, det är ett inslag som finns, inte bara i den europeiska politiken. Det finns också i denna förnämliga byggnad av och till. Det där breder ut sig. Det finns anledning att se upp med avarterna, och det finns anledning att inse att ekonomiska resurser här kan spela en politisk roll som inte är synlig. Det är allvarligt, och det finns ingen anledning att underskatta kraften i den processen.

Ökad öppenhet och genomlysning är naturligtvis det botemedel som måste användas. Det är en av de frågor som Sverige driver inför regeringskonferensen, precis som vi också naturligtvis sätter miljöfrågorna högt på regeringskonferensen. Men beträffande den första frågan, om lobbyisterna, delar jag Marianne Samuelssons oro. Ökad öppenhet är enda möjligheten.

Miljöfrågorna är en fråga för regeringskonferensen och där har Sverige en mycket hög profil.

Personminor

Anf. 94 CARINA HÄGG (s)

Fru talman! Ett vällovligt initiativ har tagits inför höstens generalförsamling i FN. Man avser att presentera en resolution som uppmanar världens länder att införa ett nationellt moratorium som förbjuder personminor. Ett resolutionsutkast har redan cirkulerat. Men Sveriges regering vill avvakta ett förberedande möte innan ett svenskt ställningstagande görs.

Prot. 1995/96:102
30 maj

***Fel! Okänt
växelargument.***

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Vad kommer försvarsministern att göra för att få in i resolutionsförslaget inför FN:s generalförsamlings möte i höst?

Anf. 95 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)

Fru talman! Jag har flera gånger, både i korrespondens med Carina Hägg och i debatten i riksdagens kammare, pekat på att frågan om de svenska personminorna kommer att behandlas i den försvarspolitiska proposition som kommer att läggas fram på riksdagens bord den 20 september. Jag tycker att just riksdagen skall få ta ställning till den frågan.

Sedan kommer vi envist att fortsätta att driva det internationella förbudet mot personminor. Även om vi inte nådde det resultat vi hade hoppats på i Genève, kommer vi ändå att fortsätta det arbetet. Glädjande nog har USA också anslutit sig till ett internationellt förbud.

Detta betyder inte att minfrågan kan komma upp i många andra fora. Carina Hägg har pekat på FN:s generalförsamling. Jag har också mycket tydligt understrukit att jag är glad över det arbete som både Rädda Barnen och Röda korset gör genom sina internationella organisationer.

Målet för oss alla måste vara en minfri värld. Då får vi inte tillåta att man fattar beslut som inte leder till en minfri värld, utan som bara är temporära beslut och innebär att man möjligen skall ersätta personminor med andra kanske lika skadliga vapen.

För mig har det hela tiden varit fråga om att få en minfri värld, att göra rent hus med personminorna. Då handlar det om det internationella förbudet. Det kan vi arbeta för i många olika sammanhang, både Carina Hägg och jag. FN:s generalförsamling är ett viktigt forum.

Nedskärningar i vården

Anf. 96 MIKAEL ODENBERG (m)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern. I regeringsförklaringen den 22 mars framhöll statsministern att: "En hög kvalitet i den kommunala verksamheten är grunden för den svenska välfärden— — ." Därför skulle också, enligt statsministerns ord i regeringsförklaringen, den kommunala verksamheten i vård, omsorg och skola prioriteras framför bidrag och transfereringar.

Här i Stockholms län vill socialdemokraterna genomföra en veritabel slakt på sjukvård. Det är 6 000 tjänster som skall bort, varav 4 000 i akutsjukvården. Jag skulle mot bakgrund av vad som sades i regeringsförklaringen gärna vilja ha en kommentar från statsministern om hur den här politiken överensstämmer med regeringens intentioner. Jag undrar också om statsministern skulle kunna tänka sig att skicka över ett exemplar av regeringsförklaringen till den socialdemokratiska ledningen i Stockholms läns landsting.

Anf. 97 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är inte så, herr Odenberg, att regeringen styr landstingen. Landstingen har själva att ta ansvar för den här verksamheten.

Vi har i en statsfinansiell avvägning sagt, att när det gäller att välja vilka utgifter som är viktigast tycker vi att utgifter för vård, omsorg och skola är viktigare än de som finns i transfereringssystemen. Det är det som skrivningarna handlar om.

Sedan vet säkert Odenberg, precis som jag, att den offentliga sektorns ekonomi är ansträngd. Odenberg vet säkert också, precis som jag, att stockholmarna inte har några statsbidrag till sin sjukvård. Det är landstingsskatt alltihop.

Han vet säkert också, precis som jag, att det inte finns pengar över i landstingsekonomin för att expandera verksamheten.

Så ser problemen ut. De som har att hantera detta gör denna bedömning. Jag har ingen anledning att ompröva den. Jag vill erinra om att Stockholms läns landsting har ungefär 60 000 anställda och att den här reduktionen skall ske under en treårsperiod. Jag har fullt förtroende för den bedömning som görs av dem som har ansvar för verksamheten.

Anf. 98 MIKAEL ODENBERG (m)

Fru talman! Det är naturligtvis riktigt att statsministern inte har ansvar för politiken i Stockholms läns landsting, men det finns heller inte några vattentäta skott.

Dagen före valet 1994 höll Ingvar Carlsson torgmöte i Stockholms city. Kampanjledningen på Sveavägen hade då räknat ut att moderat politik i landstinget skulle innebära att 76 tjänster försvann från Södersjukhuset. Vid torgmötet beskrevs det som social nedrustning.

Jag har läst i tidningen att statsministern lär besitta vissa pedagogiska talanger som folkbildare. Jag undrar om statsministern skulle kunna utnyttja den talangen för att förklara hur moderat borttagande av 76 tjänster i vården kunde innebära social nedrustning, medan en slakt på 6 000 tjänster i samma sjukvård kan innebära att man prioriterar den kommunala verksamheten i vård och omsorg, som det står i regeringsförklaringen.

Anf. 99 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det krävs nog en ganska god pedagog för att Mikael Odenberg skall förstå sambanden. Jag skall göra ett tappert försök.

Det handlar ju om att den landstingsledning som nu sitter har, precis som nuvarande regering, fått ärva en situation som är långtifrån ekonomiskt lysande. Den är katastrofal. Vi attackeras dessutom av olika krafter, bl.a. av Mikael Odenbergs parti, som kräver skattesänkningar också i landstinget för att den vägen tillföra fler resurser till landstinget. Det är den moderata bedriften i sammanhanget.

Vi tänker ta vårt ansvar för att få de offentliga utgifterna i balans. Jag har i dag här i kammaren lyssnat på alla från höger till vänster som har krävt mer pengar. Det har handlat om sänkta arbetsgivaravgifter, mer pengar till vården, högre insatser i biståndet, mer pengar till mansjourer – jag skulle kunna räkna upp mer.

Vi befinner oss inte i det läget i svensk offentlig ekonomi att dessa resurser finns att ta till. Det gäller för kammaren att inse den restriktionen. Det har gällt för Stockholms läns landstings beslutande försam-

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Information från
regeringen*

ling att inse detta. De har tagit sitt ansvar. Jag har respekt för det. Det har inte varit lätta beslut. Jag är säker på att när de så småningom utvärderas kommer man att se att vi trots allt, när vi gjorde avvägningen, föredrog att spara mer pengar i transfereringarna än i vård, omsorg och utbildning. Det var det grova val som regeringsdeklarationen handlade om.

Om Mikael Odenberg nu tar till sig detta är det väl uttryck för en pedagogisk framgång. Men jag tvivlar på att det har nått ända fram.

Anf. 100 TALMANNEN

Med detta så är riksdagens frågestund denna gång avslutad.

10 § Information från regeringen om Östersjömötet i Visby

Anf. 101 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Länge låg Östersjöns vattenspegel i kommunismens skugga. Det gick inte att segla till Baltikums, Polens, Östtysklands eller Sovjetunionens hamnar. Det gick inte att färdas fritt mellan grannländer. Det gick inte att mötas. Vi levde i skilda världar.

I dag är det annorlunda. Drömmen om Östersjön som fredens hav kan nu för första gången under 1900-talet bli verklighet. Ryssland och Polen, det förenade Tyskland, de baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen, de nordiska länderna Danmark, Finland, Norge, Island och Sverige – alla dessa demokratiska stater kan tillsammans klara uppgiften att på nytt binda samman Östersjöns folk och nationer.

En viktig del av denna snabba och spännande förändring var det toppmöte som ägde rum i Visby den 3 och 4 maj. Ledarna för samtliga länder runt Östersjön och de nordiska länderna träffades. Alla regeringscheferna var där, liksom EU-kommissionens ordförande Jaques Santer och dåvarande ordföranden i Europeiska rådet Lamberto Dini.

Det var ett synnerligen lyckat möte. Vi kunde manifesteras de senaste årens intensifierade samarbete runt Östersjön och lägga grunden till ett fortsatt och fördjupat samarbete. Mötet ledde till två slags resultat.

För det första: den politiska dimensionen. För första gången någonsin kunde demokratiskt valda regeringschefer från alla Östersjöländer mötas i en gemensam dialog om problem och möjligheter i vår region. Därutöver gav mötet tillfälle till värdefulla kontakter mellan enskilda länder.

För det andra: de konkreta resultaten. En rad sakfrågor avhandlades på det historiska mötet i Visby. Mötet stödde de baltiska staternas och Polens EU-närmande. Det är mycket viktigt. Alla länder i regionen står bakom detta. Det känns litet märkligt att vi, när vi diskuterar den svenska EU-politiken och det svenska EU-medlemskapet, av och till fortfarande ifrågasätter EU-medlemskapet. När vi ser hur dessa nya demokratier på andra sidan Östersjön längtar dit och hur hett de vill vara med förstår vi den sanna naturen i den europeiska unionen. Den är ett bålverk för fred och demokrati. Det är därför den en gång har

byggts. Det är därför det är så viktigt att dessa stater runt Östersjön har vårt fulla stöd att bli fullvärdiga medlemmar i den europeiska unionen.

Vi enades om att EU:s partnerskaps- och samarbetsavtal med Ryssland skyndsamt bör ratificeras. Vi var överens om att stärka medborgarnas säkerhet och att förbättra samarbetet mellan polis, tull, gränsbevakning, immigrationsmyndigheter och räddningstjänst. Vi pekade på behovet att påskynda gränspassage- och tullprocedurer mellan länderna. Vi beslutade att utveckla det mellanfolkliga samarbetet, studentutbytet, samarbetet mellan utbildningsanstalter samt kulturutbytet. Vi har satt som mål att ömsesidigt erkänna universitetsexamina. Vi pekade på behovet av ökat samarbete på energi- och kärnsäkerhetsområdena.

Detta var ändå inte, fru talman, det viktigaste resultatet av toppmötet. Jag är övertygad om att det viktigaste i det långa loppet ändå var den atmosfär i vilken vi kunde mötas. Det var inga upplästa deklarationer och stela former. Det var ett faktiskt samtal, vilket är ovanligt i internationella sammanhang.

Det är en arbetsmetod som alltmer växer fram i den europeiska unionen: avspända, öppna, informella samtal runt ett bord med likaberättigade parter. Den arbetsmetoden togs också in i Visbykonferensen. Den visade sig vara mycket fruktbar.

Diskussionerna kom att röra sig om tre huvudämnen. Det första ämnet var EU:s Östersjöpolitik. Kommissionens ordförande Santer presenterade kommissionens Östersjöinitiativ. Efter diskussionen i Visby skall han utveckla sitt förslag och presentera det för EU-toppmötet i Florens i sommar.

Det andra ämnet var en diskussion om mellanfolkligt samarbete med den polske premiärministern Cimoszewicz som inledare.

Under denna punkt diskuterades inte minst det utomordentligt allvarliga problemet med den organiserade brottsligheten runt Östersjön. Regeringscheferna beslutade att utse var sin personlig representant som tillsammans i en aktionsgrupp skall fördjupa samarbetet mot denna form av kriminalitet.

Jag har inbjudit dessa representanter till ett första möte här i Stockholm den 13 juni. Min personliga representant är ledamoten i riksdagens justitieutskott Pär Nuder.

Det tredje huvudämnet handlade om ekonomiskt samarbete och utveckling. Det inleddes av Rysslands premiärminister Viktor Tjernomyrdin. Det föregicks av en kort presentation av resultatet av det näringslivsinitiativ, *Baltic Sea Business Summit*, som hölls i Stockholm veckan före Visbymötet. Näringslivets förslag presenterades av Peter Wallenberg.

Utöver dessa tre huvudämnen hade vi också en informell middag där bara regeringscheferna var närvarande. Tysklands förbundskansler Kohl inledde en diskussion om Östersjöregionens framtid. Resultatet av denna diskussion vill jag inte precisera just därför att den var helt och hållet informell och oss emellan. Det fattades inga beslut, utan det var ett fritt utbyte av åsikter och faktiskt också, vilket inte minst är viktigt, en möjlighet att lära känna varandra och en möjlighet att stater emellan informellt tala om sådant som det kanske inte talas så ofta om. Det var

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

en mötesplats där stater kunde mötas och diskutera sådant som kanske inte har diskuterats den senaste tiden. Det är viktigt att ha den typen av forum.

Fru talman! Den ekonomiska potentialen är oerhört stor i denna del av Europa. De enskilda människor, de företag och branscher, de föreningar och organisationer, kommuner och landsting som vågar satsa på ökat samarbete med våra grannar i öst har väldigt mycket att vinna på sikt. På samma sätt som regeringscheferna beslutade att kontinuerligt och regelbundet träffas gäller för andra aktörer att bredda och fördjupa samarbetet. Nu gäller det att gå vidare på bred front och på olika nivåer med en rad aktiviteter.

Som bekant fick jag personligen de andra regeringschefernas uppdrag att tills vidare ansvara för koordineringen av Östersjösamarbetet. Det är ett hedrande och spännande uppdrag. Detaljerna kring hur samordningen mellan länderna skall ordnas är ännu av naturliga skäl inte klara.

Jag kan däremot i dag ge riksdagen till känna att ett Statsministerns Östersjöråd kommer att inrättas i statsrådsberedningen. Följande personer skall ingå i det rådet: Direktör Percy Barnevik, den förra danske EU-kommissionären Henning Christophersen, förra ordföranden för LRF Bo Dockered, författaren och biologen Stefan Edman, universitetsrektorn i Lund Boel Flodgren, justitieminister Laila Freivalds, riksdagsledamoten Pär Nuder som kommer att vara Östersjörådets verkställande ledamot samt förra finske justitie- och utbildningsministern Christoffer Taxell.

Statsministerns Östersjöråd kommer att vara det centrala forumet inom den svenska statsapparaten för samordning och utveckling av den svenska Östersjöpolitiken. Rådet skall kunna initiera debatt och skapa medvetenhet kring behovet av ett närmare samarbete i vår region. Det skall också fungera som referensgrupp i mitt uppdrag att koordinera det mellanstatliga Östersjösamarbetet. Rådet skall naturligtvis också fungera vid sidan av det Östersjöråd som finns, som är formaliserat och som leds av utrikesministrarna i respektive land.

Detta råds verksamhet skall i hög grad vara konkret och resultatinkonkret och syfta till att intensifiera utbytet över Östersjön. Arbetet kommer att koncentreras till fem huvudområden.

1. Det behövs ett ökat svenskt engagemang inom livsmedelssektorn i andra Östersjöländer. Det kräver i sin tur en ökad samverkan mellan livsmedelsindustrin och staten.

2. Olika länders energisystem behöver knytas samman. Sverige och svenska intressen bör ta ytterligare initiativ på detta område.

3. Fler svenskar behöver lära sig språk – de språk som talas på andra sidan Östersjön. Samtidigt måste Sverige kunna erbjuda fler studenter från andra Östersjöländer att ta del av utbudet från våra universitet och högskolor.

4. De unga demokratiernas infrastruktur måste stärkas. Det gäller inte minst betalningssystemen som i det närmaste måste byggas upp från grunden. Här kan Sverige bidra.

5. Stora steg har tagits för att rädda miljön i och runt Östersjön. Ytterligare initiativ måste emellertid tas som bygger på ett nära samarbete mellan regeringen och det svenska näringslivet.

Inom vart och ett av dessa fem områden, livsmedel, energi, utbildning, betalningssystem och miljö, kommer regeringen att presentera konkreta projekt utöver vad som redan sker i dag. Statsministerns Östersjöråd kommer att fungera som ett instrument för ledning, avrapportering och övergripande samordning också av alla övriga Östersjörelaterade aktiviteter i det svenska regeringskansliet.

Fru talman! Den som tvivlar på Sveriges möjligheter att spela en viktig och positiv roll i internationella sammanhang borde ha varit med i Visby. Där manifesterades nämligen vår betydelse när vi tar initiativ och driver frågor med all önskvärd tydlighet. Det är min fasta övertygelse att rollen inte hade varit lika påtaglig om Sverige hade stått utanför EU. Visbymötet innebar att EU nu accepterar Östersjösamarbetet som en legitim regional samarbetsform. EU står bakom Östersjösamarbetet. Det gör Östersjösamarbetet starkare, och det stärker också EU.

Sverige är berett att ta på sig en ledande roll i Östersjösamarbetet, och jag har känt det angeläget att för riksdagen redovisa vad som framkommit så här långt och regeringens planer för framtiden.

Anf. 102 MARIANNE SAMUELSSON (mp)

Fru talman! Tack för rapporteringen från mötet och dess innehåll.

Jag reagerade inte helt positivt på Statsministerns Östersjöråd, inte därför att jag tycker att det var fel att bilda ett sådant, utan utifrån jämställdhetsaspekten. Tidigare har vi fått höra att regeringen alltid prioriterar jämställdheten och alltid skall ha minst en kvinna och en man nominerad till samtliga uppdrag som regeringen skall utse personer till. Här får vi höra att regeringen under statsministern har utsett sitt eget lilla Östersjöråd bestående av män förutom en kvinna. Jag tycker att det var mycket anmärkningsvärt, även om jag kan inse att personerna i fråga är kompetenta på området.

Sedan tycker jag att miljödelen har fått en något undanskymd roll där det visserligen sägs att det skall tas fram ett miljöprogram, men när det gällde prioriteringarna hamnade miljön på femte plats. Var det någonting som var symtomatiskt för statsministerns syn på miljön i Östersjösamarbetet?

Anf. 103 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det sista var fullkomligt obegripligt. Att man i en uppställning av fem projekt skulle få för sig att de därmed var turordnade eller rangordnade i betydelse är totalt förvirrat. Detta är fem centrala arbetsprojekt som naturligtvis skall angripas parallellt. Det är att göra billig partipolitik av allt om Miljöpartiet ser detta som att miljöfrågorna skulle nedvärderas. Det är naturligtvis gripet helt ur luften.

Jag kan dela kritiken mot sammansättningen av rådet. Visserligen hade Marianne Samuelsson fel. Det är inte en kvinna i rådet. Det är två kvinnor, Laila Freivalds och Boel Flodgren. Sammansättningen har styrts av att vi har velat ha med en fast koppling till EU, och Henning

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Christophersen har funnits tillgänglig. Vidare har vi velat ha en koppling till Finland och till finsk statsförvaltning och finskt näringsliv. Där har vi lyckats engagera en oerhört intressant och erfaren politiker och näringslivsledare, Christoffer Taxell. Han är svensk folkpartist.

Anf. 104 MARIANNE SAMUELSSON (mp)

Fru talman! Det var faktiskt inte för att göra partipolitik som jag tog upp detta med miljön. Det var faktiskt för att påpeka regeringens egen prioritering, framför allt när det gällde jämställdheten. Vi måste nog hålla ett vakande öga på statsministern och hans agerande där. Det gäller naturligtvis också frågan om miljön. Jag tyckte att det var fullt riktigt att ställa frågan. Var står miljön i det här sammanhanget? Vilken prioritering gör regeringen?

Om vi skall skapa det som statsministern uttryckte i sitt tal som nyvald partiordförande, nämligen ett ekologiskt hållbart samhälle, måste miljöfrågorna upp på dagordningen i ett tidigt skede.

Anf. 105 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Miljöpartiets kritik blev inte klarare av detta, för att uttrycka sig försiktigt. Jag upplever trots allt att Marianne Samuelsson retirerar något. Då skall inte jag bråka. Jag skall bara konstatera att miljöfrågorna är och förblir ett av de dominerande motiven till varför hela det svenska samhället vill engagera sig i Östersjösamarbetet. Vi delar hav, vi delar luft och vi delar på så sätt gemensamma livsbetingelser. Vi vet att ett direkt arbete från svensk sida i t.ex. Baltikum inte bara hjälper i Baltikum utan också i Sverige. Att inte se att detta är en av utgångspunkterna för arbetet tycker jag är att förblindas av partipolitisk nit.

Till rådet har engagerats Stefan Edman, författare och biolog, på grund av sin stora personliga kapacitet och erfarenhet. Han kommer säkert att se till att dessa frågor lyfts fram med full kraft. Jag är glad att han har tagit på sig detta arbete.

Anf. 106 ANNE WIBBLE (fp)

Fru talman! Det är riktigt trevligt att någon gång kunna få berömma regeringen, och Göran Perssons insatser. Jag vill gärna börja med att göra det. Jag tror att Göran Persson har ett genuint intresse för ett starkt Östersjösamarbete. Jag tror också att det är väldigt viktigt för Sverige.

Egentligen vill jag bara kommentera några saker, och ställa några frågor. För det första gäller det den punkt i samarbetsfrågan som rör energisystem. Vi i Folkpartiet har önskat att ett program för ökad kärnkraftssäkerhet och bättre energihushållning skulle ingå i det kommande energibeslutet. Jag tolkar det faktum att energisystemen ingår som en av de fem punkterna i statsministerns Östersjöråd så att han är fullt beredd att arbeta efter den linjen. Jag tror inte att detta hör till de svåra punkterna.

För det andra delar jag statsministerns uppfattning att den ekonomiska potentialen för samarbete mellan Östersjöländerna är väldigt stor. Riksdagen har anslagit medel för just ekonomiskt samarbete av

olika slag, bl.a. för att utveckla infrastruktur. Även detta ingick i de fem punkterna. Dessa pengar tar slut 1998. Regeringens företrädare i riksdagen, dvs. socialdemokrater och centerpartister, verkar vara ovilliga att tala om vad som skall hända efter 1998.

Jag vill ge statsministern tillfälle att i kammarens protokoll få stadfäst att det är regeringens avsikt att också föreslå sådana omprioriteringar, så att ett ekonomiskt östsamarbete kan fortsätta även efter 1998. Detta trots att det ännu inte finns några pengar, och trots att socialdemokrater och centerpartister här i riksdagen inte vill tala om detta.

Anf. 107 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag tar den sista frågan först. Det är bra att Anne Wibble nämner Centerpartiet. Om det är något parti som aktivt har arbetat i framför allt Baltikum, så är det Centerpartiet. Inte minst har den koppling som finns mellan Centerpartiet och jordbrukets intressen tagit sig uttryck i att väldigt många svenska bönder på ett mycket praktiskt sätt har gjort en biståndsinsats i Baltikum. Där finns ett djupt och äkta engagemang.

Budgetfrågan i riksdagen får vi lösa när vi kommer så långt. Självfallet vill jag inte försätta mig själv eller detta arbete i en situation där vi står utan resurser. Samtidigt vet fru Wibble att man inte skall lova ut i förtid vad som skall komma i kommande budgetar. Det får bli föremål för normal behandling. Som statsminister vill jag inte föregripa den avvägning som finansministern gör.

Det är snarast detta som är grunderna till att regeringen i dag inte ställer ut nya pengar som löfte. Som sagt avser vi att engagera oss, och då kan det behövas resurser. Om jag uttrycker mig så, är det tämligen klart var regeringen står.

Energifrågan rymmer kärnsäkerhetsfrågorna, men också en del frågor om fossilbränsle, som är allt annat än attraktivt i ett miljöperspektiv. Det finns behov av en infrastruktur när det gäller exempelvis elförserjning i regionen. Detta är i allra högsta grad påkallat som projekt. Det finns stora insatser att göra på energiområdet i hela Östersjöregionen. Om vi skulle gå över på en sådan enkel sak som exempelvis hur man sparar energi, skulle vi också där hitta en mängd goda projekt att lägga ned tid och resurser på.

Jag vill inte föregripa samtalen i energiberedningen, utan bara säga att jag inte tror att det som har sagts om kärnsäkerhet på andra sidan Östersjön är partipolitiskt kontroversiellt i Sverige. Vi har anledning att hjälpas åt med detta.

Jag sätter också naturligtvis värde på Anne Wibbles berömmande ord. De var särskilt värmande med tanke på att de kommer från en person som inte brukar vara i den positionen annars. Det sätter jag stort värde på. Tack för de orden.

Anf. 108 BENGT HURTIG (v)

Fru talman! I hela Sverige tycker man att Östersjösamarbetet är positivt och bra, och att det rör sig framåt.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Men åtminstone i norra Sverige finns det en stark oro för att i synnerhet samarbetet med Ryssland på kärnsäkerhetsområdet kommer att bli allt för tafatt när det gäller Barentsregionen. I dag kommer rapporter från ryska och svenska forskare där det sägs att risken för att det skall inträffa allvarliga kärnkraftsolyckor, antingen i reaktorer eller i sådana avfallslager som finns i denna region, är upp emot 25 % inom den närmaste tioårsperioden. Kärnkraftsreaktorer och kärnkraftslager rosttar. Man har svårt att betala ut löner till bevaknings- och driftspersonal.

Det finns naturligtvis också en stark oro bland den stora befolkningen i detta område av Ryssland. Detta är ett gigantiskt miljöproblem för hela norra Skandinavien, och även för Bottenviken och Östersjön. Om det inträffar en olycka, och vindarna blåser från fel håll, kan vi få effekter motsvarande Tjernobylolyckans.

Detta problem måste ägnas betydligt större uppmärksamhet. De ekonomiska insatser som behövs är så stora att jag inte tror att EU ensamt kan göra dem. Resurser från Ryssland, USA och Japan – kanske hela OECD-området – måste sammanfogas med EU:s resurser för att man skall kunna komma i gång med dessa insatser.

Min första fråga är: Berördes detta på Östersjömötet? Den andra frågan är: Vilka initiativ är regeringen beredd att ta för att stärka miljöskyddet inom Barentsregionen?

Anf. 109 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag tror att Bengt Hurtig sade någonting som är ganska viktigt att stryka under. Han pekar på att Barentsarbetet inte är någonting som EU ensamt kan klara av. Det är inte så tokigt att vara med i EU. Eller hur, Bengt Hurtig? Det finns faktiskt en del kvaliteter som kan mobiliseras också den vägen.

Det som skiljer Barentssamarbetet från Östersjösamarbetet är att när Barentsrådet bildades var Sverige inte medlem i EU. Norge var det inte då, och är det inte heller nu. Finland var inte heller medlem. EU spelade ingen roll i det sammanhanget. När vi nu träffas i Östersjösamarbetet, i Visby, är EU med. I Florens skall nu ett Östersjöinitiativ lanseras.

Självfallet har vi allt intresse i världen av att successivt också omfatta Barentsområdet och de problem som finns där. Barentssamarbetet och Barentsarbetet var också uppe i samtalen på mötet i Visby. Men i första hand diskuterades det som rör den baltiska dimensionen. Det finns ingen målkonflikt här emellan. Det finns rimligen inte heller någon dragkamp om resurser. Det ena får inte förskjuta det andra.

Jag har vid flera tillfällen fört samtal med Gro Harlem Brundtland om detta. Fru Brundtland har som norsk statsminister ett direkt inflytande över det Barentsråd som finns i dag, och där Norge spelar en pådrivande roll. Norge spelar en pådrivande roll i det arbetet, på samma sätt som Sverige spelar en pådrivande roll i Östersjösamarbetet. Vi har anledning att hjälpas åt, att samla våra resurser och mobilisera framför allt EU:s resurser både kring Östersjön och i Barentsområdet för att därigenom få en möjlighet att gå vidare internationellt och att mobilisera ytterligare resurser.

Det finns ingen anledning att sätta Barentsarbetet emot Östersjöarbetet. Båda är lika viktiga och lika dramatiska understrykanden av risken med åldrande kärnkraft. Mot den bakgrunden tycker jag också att Visbymötet platsar i detta sammanhang.

Anf. 110 BENGT HURTIG (v)

Fru talman! Såvitt jag förstår nämndes inte miljöproblemen i Barentsområdet på Östersjökonferensen. Så tolkar jag svaret. Men jag hoppas att man så snart som möjligt kommer att ta initiativ som visar att man tänker driva på miljöarbetet inom Barentsregionen.

Samarbetet i Barentsregionen går inte att överlåta till den privata företagsamheten i Europa. Då kan det bli precis tvärtom – att miljön i stället tar skada av den exploateringsverksamhet som de avser att dra i gång där.

Anf. 111 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är märkligt! Jag sade ju i klartext att vi också diskuterade Barents. Det var långtifrån huvudämnet för mötet, men självfallet berördes det.

Bengt Hurtig och jag får nog göra vad vi kan för att mobilisera ofentligt kapital för att hantera situationen i Barents, men också på andra ställen runt omkring i vår region. I detta sammanhang kommer vi nu att ha mycket större möjligheter, när vi har tillgång till EU:s samlade resurser. Också i det här perspektivet finns det anledning att fundera över vikten av ett EU-medlemskap.

Anf. 112 LENNART BRUNANDER (c)

Fru talman! Jag vill gratulera statsministern till det av allt att döma goda resultatet av mötet. Som statsministern själv sade, är det viktigt att statscheferna för länderna runt Östersjön kan sitta ned och prata med varandra och på det sättet komma överens om sådant som är viktigt.

Jag vill fråga på vilket sätt miljöfrågorna togs upp vid detta möte. Om jag inte har fel, var det meningen att miljöministrarna skulle ha träffats och förberett vissa saker före statsministrarnas möte. Detta blev av olika skäl inte av, utan de kommer att mötas senare, tror jag.

Men det är oerhört viktigt att vi hos de olika statscheferna planterar de synpunkter och uppfattningar vi har om Östersjöns betydelse, både för oss och för dem. Vi måste också ta upp vad som måste göras för att man skall kunna få en fungerande ekologisk balans.

Anf. 113 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är riktigt som Lennart Brunander sade. Miljöministrarna kommer att mötas och diskutera ett Agenda 21-initiativ för regionen.

Vi har ibland i Sverige en tendens att anse att det bara är vi som begriper oss på miljöpolitik och är miljöengagerade. Det är inte riktigt sant. De politiker jag möter ifrån Baltikum är, oavsett partifärg, djupt engagerade i miljöfrågan. Politiker jag möter ifrån Polen är också djupt engagerade. De sitter ju i samhällen som till följd av fattigdoms-

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

problem inte alltid har samma politiska tryck i miljöfrågan som vi har. Vi har ju ibland råd att välja direkt.

Det är ingen tvekan om att miljön kommer att vara en dominerande samarbetsfråga. Vi är inte mer ärligt engagerade än andra. Vi har däremot en annan ekonomisk situation än andra och kan kanske ställa större resurser till förfogande. Men engagemanget har vi gemensamt.

Det är lika smärtsamt för en balt att se det föörenade vattnet nå havet som det är för en svensk att inse att det så småningom sköljs upp vid exempelvis de sörmländska kusterna. Vi äger det tillsammans, och engagemanget kommer att växa. Det är jag övertygad om.

Anf. 114 INGA-BRITT JOHANSSON (s)

Fru talman! Jag vill tacka för den information vi har fått. Den har varit oerhört intressant och stimulerande.

Den fråga som jag vill ta upp kan kanske verka något udda. Det är alldeles utmärkt att alla grupper i samhället blir inblandade: kommuner, näringsliv, organisationer, ungdomar – alla.

Vi möter dock en grupp som efterlyser praktiskt och handgripligt engagemang från oss, från riksdagsgruppen. De saknar möjligheter att komma åt information och annat, och de litar kanske inte helt och fullt på sina regeringar och myndigheter, som vi av tradition är vana att kunna göra.

De vill alltså att vi praktiskt skall delta i arbetet, komma över och informera parlamenten om hur man jobbar praktiskt med att få till stånd en lagstiftning och hur man får fram information.

Nu kan statsministern säga att riksdagen själv kan besluta om riksdagsledamöternas möjligheter att arbeta. Det är givetvis sant. Det är dock inte helt lätt och tar tid. Jag vill därför fråga om statsministern är beredd att se till att även vi riksdagsledamöter får möjlighet att svara positivt på alla de förfrågningar vi får om att delta i arbetet i Östersjöområdet.

Anf. 115 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag svarar gärna ja på en sådan fråga, men egentligen gav Inga-Britt Johansson själv svaret. Det är rimligen riksdagen själv som skall hantera formerna för riksdagsledamöternas engagemang.

Jag tror helt enkelt inte att det går att hålla riksdagsledamöterna borta från det här. Det är så lockande. Jag tror att alla som sitter i kammaren inser den politiska kraften i detta, och då vill man vara med. Ni kommer att få vänner i Polens parlament, i S:t Petersburgs kommunfullmäktige eller i Litauens regering. Den typen av relationer kommer att växa fram.

Självfallet förfogar riksdagen över sina egna resurser för utländskt engagemang och utländsk besöksverksamhet. Jag kan inte se annat än att detta borde vara något som riksdagen själv rimligen borde kunna lösa. Riksdagsledamöterna är i allra högsta grad välkomna.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 116 INGA-BRITT JOHANSSON (s)

Fru talman! När det finns delprojekt där de respektive parlamenten önskar vår medverkan, skulle statsministern då kunna hjälpa oss att delta, intill dess att vi har lyckats lösa dessa frågor inom riksdagen?

Anf. 117 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag har i princip ingen möjlighet att svara nej på en sådan fråga. Det skulle vara bisarrt. Frågan är bara hur det skall lösas praktiskt. Jag tror nog trots allt att riksdagsdirektör Grenfors i större utsträckning än statsministern praktiskt och snabbt kan lösa problemet. Skulle han gå bet, lovar jag att stå som en sista utpost.

Anf. 118 EVA ERIKSSON (fp)

Fru talman! Även jag skall börja med att tacka och gratulera statsministern till den fina insats som gjordes i Visby.

Det är fantastiskt härligt att höra statsministern beskriva arbetsformerna, att man sitter och samtalar runt bord, tar upp frågor som skall diskuteras och problem som skall lösas och att man har en ambition att göra det gemensamt. Statsministern underströk också tydligt Sveriges betydelse i internationella sammanhang. Det är den stora kraften som kommit av Visbymötet.

Man kan då fråga sig hur vi skall använda oss av den kraften. Jag tycker det vore intressant att utveckla Bengt Hurtigs fråga. Östersjön har ju inte bara avrinningsområden från de nära baltiska staterna och Ryssland, utan också från ett stort område som vi aldrig tidigare haft tillgång till. Det öppnas nu för oss, och vi får vara med och utveckla ett hållbart ekologiskt samhälle genom att också tala om hela Murmansk-området och Barentsregionen.

Med anledning av statsministerns inledning och av de svar som givits här i dag vill jag ställa en fråga till statsministern. I ett sådant här råd har man ju tillgång till representanter för alla länder som finns i regionen. Finns det då inte möjlighet att lyfta fram frågorna som gäller Murmansk, Barents och hela det arktiska området, som ju har stor betydelse för om vi skall kunna klara av miljöproblemen i hela den östeuropeiska delen?

Anf. 119 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Visst finns möjligheterna, om vi tycker att det är lämpligt och riktigt att göra det. Det är inte svårt att beskriva hur det skall kopplas ihop.

Vi skall komma ihåg att det redan pågår ett Barentssamarbete där Norge är mycket djupt engagerat och har tagit på sig uppgiften att samordna och koordinera insatserna, och vi skall inte springa i vägen för varandra. Detta går säkert att lösa. Både Sverige och Norge är engagerade på båda ställena. Jag har inget som helst emot att det kopplas ihop. Det hänger naturligt ihop.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 120 EVA ERIKSSON (fp)

Fru talman! Jag tackar för det beskedet. Jag vill ändå i detta sammanhang passa på att vädja att man lyfter upp dessa frågor på bordet i diskussionerna. När det gäller Barentsregionen, Murmansk, och hela det Arktiska samarbetet har inte de frågorna haft en så hög status i den diskussion som vi ändå har haft i det svenska parlamentet. Jag ställer nu min förhoppning till statsministern att den här frågan kommer upp på bordet igen.

Anf. 121 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är sant att Barentsfrågorna inte har varit så dominerande i debatten och så uppmärksammade som Östersjöinitiativet har varit. Det innebär inte att det är mindre viktigt. Låt oss gemensamt fundera på hur det skall kopplas ihop. Låt oss inse att just därför att vi nu har tillgång till de samlade resurser som finns i EU kan vi göra saker som vi förut inte trodde vara möjligt. Det är inte oviktigt som en illustration till medlemskapets betydelse.

Anf. 122 KRISTER ÖRNFJÄDER (s)

Fru talman! Även jag vill tacka statsministern för ett gott initiativ och för en bra redovisning. Jag är medveten om att en sådan relativ kort redovisning inte kan rymma allt. Vad jag är intresserad av just nu är hur kommuner och landsting inom ramen för dessa projekt kan fortsätta sitt positiva arbete med utvecklingen och samarbetet runt Östersjön.

Anf. 123 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är en av de saker som kanske inte behöver så mycket av statligt stöd, eftersom det växer underifrån med en våldsam kraft just därför att många är så glada över att möjligheterna öppnas. Krister Örnfjäder känner situationen i sin valkrets. Där man har kust vänder man sig naturligt mot exempelvis de baltiska staterna och Polen.

Om Krister Örnfjäder skulle räkna de initiativ som har tagits exempelvis i Västervik med omnejd för att bygga ut dessa kontakter blir det en mycket imponerande uppräkningslista. Det gäller inte bara Västervik. Det sker också i inlandet och runt omkring i Sverige.

Den processen skall vi ge bästa möjliga förutsättning inte genom att ge statsbidrag och göra den typen av insatser utan genom att bidra i kampen mot den organiserade brottsligheten. Är det någonting som vanligt folk är ängsligt för är det just rapporterna som kommer om organiserad brottslighet i exempelvis Polen, St Petersburgsområdet eller i Baltikum. Det gör att man är rädd för att åka dit.

Kampen mot den organiserade brottsligheten blev därför ett av de uttryck som denna konferens tog sig när vi ville underlätta det mellanfolkliga samarbetet. När Polens premiärminister Cimoszewicz hade gått igenom det mellanfolkliga samarbetet slutade statsministrarnas och premiärministrarnas resonemang i att vi inte kan riskera att våra medborgare inte kan känna sig säkra.

Den ekonomiska och den organiserade brottsligheten växer med våldsam kraft och fart. Vi ligger hela tiden efter. Skall mellanfolkligt

utbyte kunna utvecklas måste vi klara av den här saken. Så togs initiativet att direkt med personliga representanter från statsministrarna få igång ett aktionsprogram mot den organiserade brottsligheten.

Utarbetandet av det programmet börjar nu vid ett första sammanträde i Stockholm den 13 juni där Sverige står värd. Det är ett initiativ som jag tycker är meningsfullt att vi arbetar med på vår nivå. Sedan kommer det andra att växa av egen kraft, eftersom det är så rätt.

Anf. 124 YVONNE SANDBERG-FRIES (s)

Fru talman! Också jag vill verkligen tacka Göran Persson för hans personliga engagemang i dessa frågor. Jag hör till dem som själv är väldigt engagerad, och det har jag varit under många år. Genom statsministerns så tydliga och engagerade hållning i den här frågan har vi äntligen kommit dithän att vi fått en bred insikt över allt i Sverige om vilken potential och vilka möjligheter som ligger i Östersjöregionen. Det vi talar om är Europas nya tillväxtområde.

Jag vill också vittna om att det finns ett utomordentligt starkt engagemang runt om i landet. I den del av Sverige som jag kommer ifrån ser vi dagligen exempel på det. Det handlar om kommuner, företag, organisationer och enskilda människor som gör insatser.

Jag är en ganska praktisk person. Många gånger finns det fler idéer, projekt, uppslag och vilja att göra någonting än vad det finns resurser för att genomföra allt det goda man vill göra. Därför skulle jag vilja skicka med statsministern: Se nu till att de pengar som vi faktiskt kommer åt via EU-systemet – där vi just nu talar om nya pengar i form av det som kallas för Intereg 2 c, artikel-10-pengar, osv. – fördelas på ett sådant sätt i Sverige att vi med hjälp av dem kan ge också ekonomiskt stöd. Jag tror – och jag är övertygad om att också statsministern inser det – att det behövs för att vi skall få ordentlig fart på detta samarbete.

Anf. 125 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag tar till mig vad Yvonne Sandberg-Fries säger. Hon har själv ett omfattande engagemang i den här frågan. Den aspekt hon reser finns det anledning att beakta. Vi får se upp med den saken.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § (forts. från 8 §) Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer (forts. AU15)

Anf. 126 BARBRO JOHANSSON (mp)

Fru talman! Som miljöpartist har jag en vision om den informella sektorn. Jag tänker mig ett samhälle där det finns plats för alla och där alla verkligen kan hjälpa till efter bästa förmåga. I dag ser inte Sverige ut så. Ideella och allmännyttiga organisationer kämpar i motvind och i en ekonomisk snålblåst där de som vi borde värna mest om är de som drabbas hårdast.

Prot. 1995/96:102
30 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Solidariteten känns mycket avlägsen när arbetshandikappade, långtidssjuka och andra som eventuellt kan behöva en liten extra skjuts från statens sida för att kunna tillförsäkra sig en sysselsättning är de som sägs upp. Var finns tryggheten i dag när ersättningsnivåer förändras och försämras snabbare än människor hinner med att uppfatta? Är en lönebidragsanställning statligt finansierad till 100 %, 90 %, 80 % eller kanske till 75 %?

Vad som verkligen är sant är att det bakom varje siffra döljer sig ett antal människor som på grund av just denna neddragning blev av med sitt arbete. För mig står det helt klart att i dagens ekonomiska och politiska klimat måste ett annat system byggas. Endast i en samverkansmodell med stark lokal förankring med samlade ekonomiska medel och med en given plats för de allmännyttiga organisationerna kan vi skapa en någorlunda beständig trygghet för arbetshandikappade, långtidssjukskrivna och andra.

Fru talman! Att hitta sin plats i tillvaron är oerhört viktigt. Om en arbetshandikappad person har hittat en anställning där han eller hon är behövd och användbar måste staten ta ansvar för att anställningen inte upphör. Det handlar i många av de arbetshandikappades fall om att rätt person till sist hittat till rätt plats. Jag är övertygad om att jag har utskottet med mig när jag hävdar att rätt plats för en människa inte är förtidspensionering bara därför att lönebidragsanställningen står på spel.

Det talas så vitt och brett i dag om att vi skall hjälpa till att göra passiva pengar till aktiva. Det är precis vad jag konkret menar i det här fallet. Låt oss se om vi kan trygga anställningar med lönebidrag lokalt genom ett utvidgat och förstärkt samverkansprojekt. Vi måste kunna lämna över ansvaret till kommunerna och låta dem ta ett helhetsgrepp över försäkringskassa, arbetsförmedling, primär sjukvård och socialtjänst.

Det är där det finns kompetens nog att hitta litet ovanliga, kreativa och oväntade lösningar.

Vi här i riksdagen kan av förklarliga skäl inte, hur gärna vi än skulle vilja det, ha samma överblick, men visst anser Miljöpartiet att arbetsmarknadsutskottets initiativ är lovvärt och nödvändigt. Jag yrkar givetvis bifall till utskottsinitiativet. Men, fru talman, det är en tillfällig lösning, litet av lappande och lagande, som förhoppningsvis klarar situationen under hela 1996 för de 8 000 människor som berörs.

Jag vill slutligen säga att det måste till mer, att vi måste börja tänka på ett helt nytt sätt. Fru talman! Ta t.ex. lilla Forshaga kommun i Värmland! Där har kommunen, socialförvaltningen och AMI i samverkan ordnat med 21 lönebidragsanställningar i ett kommunalt projekt. Den del av lönekostnaden som inte täcks av statliga medel betalas av socialförvaltningen, eftersom de som ges dessa anställningar först och främst är socialmedicinskt handikappade, för vilka kommunen annars har ett stort ekonomiskt ansvar. Kommunerna kan och vill, om det bara ges en vettig och ärlig möjlighet till nytänkande.

Fru talman! Från Miljöpartiets sida önskar vi att den utlovade utredningen om offentligt stöd till arbetshandikappade också tar hänsyn till de lösningar som vi föreslår.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till arbetsmarknadsutskottets hemställan.

Anf. 127 SONJA FRANSSON (s) replik

Fru talman! Jag håller med Barbro Johansson om att det är viktigt med samverkan. Såvitt jag förstår av Barbro Johanssons synpunkter när hon talar om samverkan mellan försäkringskassan, arbetsförmedlingen och kommunen gäller det till en del de förslag som har kommit från Arbetsmarknadspolitiska kommittén. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi får fram de olika förslagen.

Men det som jag tänkte höra litet grand med Barbro Johansson om rör hennes uttalande att det är viktigt att vi har arbetsplatser åt handikappade inom organisationer, i kommuner och i samverkan med kommuner. Vad jag skulle vilja peka på som viktigt är att vi skall ha arbetsplatser för handikappade över hela arbetsmarknaden. Det är viktigt att den som är arbetshandikappad har möjlighet att välja arbetsplats också inom privata företag, inom kommuner, i landsting, i näringslivet – överallt. Man skall inte som förr i tiden enbart vara hänvisad till organisationer. Jag tror att det skulle innebära en tillbakagång.

Jag undrar hur Barbro Johansson ser på den frågan.

Anf. 128 BARBRO JOHANSSON (mp) replik

Fru talman! Jag håller med om att vi skall ha arbetshandikappade över hela arbetsfältet. Men jag talade också om att vi genom utskottsinitiativet får ett tillskott i de ideella organisationerna för att lösa de första problemen. Jag håller med Sonja Fransson om att det är så vi skall arbeta. Mer kan jag inte säga.

Anf. 129 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Anledningen till dagens betänkande är att riksdagen återigen måste korrigera regeringen och Arbetsmarknadsdepartementet. Det visar sig ju att regeringen Perssons byte av ministrar i Arbetsmarknadsdepartementet i det avseendet inte har lett till någon förändring. Riksdagen har tidigare gång på gång gjort förändringar i de propositioner som har lagts fram. I det här fallet handlar det om ett rent utskottsinitiativ.

När lönebidragsfrågan senast behandlades i riksdagen i slutet av 1995 reserverade vi kristdemokrater oss för att en särlösning skulle genomföras för ideella organisationer. Jag vill citera ur vår reservation:

”Ideella organisationer har börjat säga upp lönebidragsanställd personal. Särskilt allvarlig är situationen i handikapporganisationerna. Faran är överhängande att de som sägs upp kommer att bli passiva bidragsmottagare. Detta strider mot den uppfattning som utskottet gett uttryck för, nämligen att arbetslinjen skall hävdas och att förtidspensionering skall undvikas.”

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Vidare skrev vi i reservationen att det fanns skäl för riksdagen att ompröva ställningstagandet när det gällde bidragsnivån. Framför allt borde ideella organisationer undantas från en sänkning.

Fru talman! Sedan dess har vi kristdemokrater fortsatt med att i riksdagen driva frågan om en omprövning av sänkningen av lönebidragsnivån, framför allt för ideella organisationer där varsel och uppsägningar ökat i omfattning. Ansvarig minister, arbetsmarknadsminister Margareta Winberg, sade i kammardebatter här den 28 mars och den 18 april att det inte fanns pengar till en särlösning där ideella organisationer skulle undantas från sänkningen.

I det läget har riksdagens arbetsmarknadsutskott tagit ett initiativ för att lindra effekterna av de varsel och uppsägningar som nu finns. Detta initiativ ligger i linje med vad vi kristdemokrater har sagt om att en särlösning tillskapas för de ideella organisationerna. Det är bra att det här initiativet nu kommer. Tillfälligt gör det att man någorlunda klarar situationen det här året. Riksdagens kommande beslut blir en kraftig anmärkning mot regeringen och arbetsmarknadsministerns sätt att hantera frågan.

Fru talman! Från Kristdemokraternas sida vill jag peka på två punkter där vi tycker att man skulle ha kunnat gå litet längre.

För det första – jag hade hoppats att utskottet skulle ställa sig bakom detta, men så blev det inte – handlar det om att vi redan i det här skedet skulle besluta om ett återställande av § 17 a i lönebidragsförordningen. Det skulle innebära att man vid omförhandling av lönebidragsnivån tog hänsyn till om det fanns en påtaglig risk när det gäller den anställdes möjligheter att få behålla sin anställning. Det här avskaffade ju regeringen, vilket har försvårat situationen för många arbetshandikappade.

För det andra skulle utskottet redan nu ha slagit fast att en långsiktig lösning för lönebidragsanställda måste innebära fortsatta möjligheter till anställning i nuvarande form och med nuvarande lönebidragsnivå hos de ideella organisationerna; detta för att få en permanent lösning. Nu blev det inte så, men vi har löst detta för innevarande år, 1996. Vi får nöja oss med det tills vidare. Vi kristdemokrater kommer också fortsättningsvis att driva de här kraven. Vi återkommer närmast i samband med behandlingen av 1997 års budget.

Allra sist, fru talman, vill jag understryka en sak som flera talare tidigare har tagit upp. Det gäller vad utskottet säger om offentliga arbetsplatser och om deras ansvar för de arbetshandikappade. Jag utgår från att dessa offentliga arbetsplatser och institutioner tar del av detta betänkande och av den debatt som varit här liksom att regeringen noga följer vad som händer på nämnda arbetsplatser när det gäller arbetshandikappade.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Anf. 130 SONJA FRANSSON (s)

Fru talman! Dan Ericsson säger att han och kds skulle vilja gå längre och bl.a. besluta om ett återinförande av § 17 a. Men, Dan Ericsson, § 17 a är ju en av de paragrafer som gjort att organisationer och föreningar inte har haft möjlighet att anpassa sig till just de regler som gäller i fråga om flexibelt lönebidrag. Arbetsförmedlingen har inte kunnat förhandla om och se till att det för just de här människorna under en högkonjunktur med många jobb fanns möjligheter till jobb på andra ställen samt möjligheter för organisationerna att ta in en som är gravt handikappad, för vilken man kan få ett högt bidrag.

Detta är en av anledningarna till att nämnda förändring inte har kunnat ske. I stället sker den nu, och det är mycket olyckligt, i en lågkonjunktur. Därför är man oroad i utskottet. Det är ju svårt att just nu få ett annat arbete. Om det hade varit öppet på marknaden i övrigt skulle många av de här människorna ha fått en möjlighet till arbete på den öppna marknaden med ett lägre lönebidrag.

Fortfarande är det vår principiella åsikt att lönebidrag är ett individuellt stöd till en enskild handikappad – inte ett föreningsbidrag.

Anf. 131 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! § 17a skulle ha kunnat förhindra att det trots det initiativ vi nu tar ändå kommer att ske en del uppsägningar. Det beror på att det finns grupper som inte omfattas av initiativet.

Just ideella organisationer har stora ekonomiska problem att hantera. Sådan är verkligheten. Som Sonja Fransson snuddade vid är verkligheten dessutom den att det för dessa grupper inte finns någon arbetsmarknad att gå till om man blir uppsagd. Det är i stället ett sätt att fylla på arbetslöshetskön. Under den senaste veckan hamnade 3 000 nya människor där. Varför skall vi då också ställa arbetshandikappade personer där? Det kan kanske undvikas om vi har en helhetssyn på detta.

Jag är övertygad, fru talman, om att verkligheten kommer att tvinga regeringen och majoriteten att tänka om också på denna punkt.

Anf. 132 SONJA FRANSSON (s)

Fru talman! Vi har inte delade åsikter när det gäller den nuvarande lågkonjunkturen och svårigheterna att få nya arbeten. Det är riktigt. Det är därför vi för närvarande också är med på ett utskottsinitiativ. Men framtiden får, genom den utredning som pågår, utvisa vad som kommer att hända med organisationerna. Alla organisationer är inte fattiga, Dan Ericsson. En del är det. Handikapporganisationerna är som regel det.

Men vi kan fortfarande tänka oss att i stället se över föreningsbidrag. Det kan ju finnas andra som kan gå in och stötta föreningarna. Det behöver inte bara ske via lönebidrag. Lönebidraget är individuellt och inte ett organisationsstöd.

Prot. 1995/96:102
30 maj

---

*Lönebidragsmedel
inom allmännyttiga
organisationer*

Anf. 133 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Alla organisationer är inte fattiga. Men dess värre är det så att om man inte kan bära den ekonomiska delen därför att kostnaderna ökar vid en omförhandling, så kommer det att innebära varsel och uppsägningar. Sådan är verkligheten. Därför tror jag att regeringen och majoriteten kommer att göra en omprövning också på den här punkten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

SkU25 Beskattningen av vissa förmåner, m.m.

Mom. 1 (utbildning vid personalavveckling, m.m.)

1. utskottet
2. res.1 (m, fp, kds)

Votering:

187 för utskottet

100 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 137 s, 18 c, 16 v, 16 mp

För res. 1: 68 m, 21 fp, 11 kds

Frånvarande: 24 s, 12 m, 9 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 3 (förmån av flygresor)

1. utskottet
2. res. 2 (m, fp, kds)

Votering:

191 för utskottet

98 för res. 2

1 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 139 s, 20 c, 16 v, 16 mp

För res. 2: 67 m, 20 fp, 11 kds

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 22 s, 13 m, 7 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 4 kds

Carl Erik Hedlund (m) anmälde att han avsett att rösta ja men markrats vara frånvarande.

Mom. 5 (taxeringsbeslut i november, m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (m, fp, v, mp, kds)

Votering:

160 för utskottet

131 för res. 4

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 139 s, 20 c, 1 kds

För res. 4: 68 m, 21 fp, 16 v, 16 mp, 10 kds

Frånvarande: 22 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 4 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

AU7 Vissa regionalpolitiska frågor

Mom. 1 (antagande av lagförslaget)

I utskottsbetänkandet föreslogs antagande av lag om överlåtelse av en förvaltningsuppgift till en internationell övervakningskommitté. Eftersom den uppgift som skulle överlåtas innefattade myndighetsutövning krävdes att riksdagens beslut fattades antingen genom att minst *tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Av förslaget framgick att lagen önskades bli antagen i *ett enda beslut*. Beslut fattades genom omröstning med rösträkning.

Votering:

290 för bifall

0 för avslag

59 frånvarande

Talmanen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande hade röstat ja och kammaren hade således bifallit utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 139 s, 68 m, 19 c, 21 fp, 16 v, 16 mp, 11 kds

För avslag

Frånvarande: 22 s, 12 m, 8 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 2

Kammaren biföll utskottets hemställan.

AU15 Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot. 1995/96:102
30 maj

***Fel! Okänt
växelargument.***

12 § Anmälan om skriftliga frågor

Anmälades att följande skriftliga frågor framställdes

den 29 maj

1995/96:483 av *Owe Hellberg* (v) till arbetsmarknadsministern
Lokal samverkan mot arbetslösheten

1995/96:484 av *Owe Hellberg* (v) till näringsministern
Bidrag till solvärmeanläggningar

1995/96:485 av *Maud Björnemalm* (s) till statsrådet Pierre Schori
Uppehållstillstånd för anhöriga

den 30 maj

1995/96:486 av *Erling Bager* (fp) till utbildningsministern
Chalmers Tekniska Högskola

1995/96:487 av *Carina Hägg* (s) till inrikesministern
Elektronisk handel

1995/96:488 av *Carina Hägg* (s) till kommunikationsministern
Hjälmkravet vid färd på moped

1995/96:489 av *Ola Karlsson* (m) till finansministern
Socialavgifter

1995/96:490 av *Ola Karlsson* (m) till kommunikationsministern
Internetadress

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 4 juni.

13 § Anmälan om svar på skriftliga frågor

Anmälades att följande svar på skriftliga frågor inkommit

den 29 maj

1995/96:455 av *Sonja Fransson* (s) till justitieministern
Konkursförvaltning

1995/96:458 av *Inge Carlsson* (s) till justitieministern
Förbud mot kränkande musiktexter

den 30 maj

1995/96:445 av *Birger Schlaug* (mp) till statsministern
EU-kommissionens säkerhetstjänst

1995/96:450 av *Carina Hägg* (s) till försvarsministern
Personminor

1995/96:459 av *Nils T Svensson* (s) till finansministern
Avdrag för avgift till arbetslöshetsförsäkring

1995/96:460 av *Chatrine Pålsson* (kds) till finansministern
Oriktiga uppgifter i folkbokföringen
1995/96:472 av *Carina Hägg* (s) till utrikesministern
EU och Albanien

Prot. 1995/96:102
30 maj

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 4 juni.

14 § Kammaren åtskildes kl. 16.16.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdes början t.o.m. 8 § anf. 36,
av talmannen därefter t.o.m. 11 § anf. 130 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORS

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till socialutskottet.....	1
3 § Meddelande om kammarens arbete	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
5 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 29 maj.....	2
UU18 Jämställdhet som ett nytt mål för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.....	2
KrU15 Statlig garanti för anordnande av olympiska sommarspel i Sverige år 2004	2
Beslut om samlad votering	3
6 § Beskattningen av vissa förmåner, m.m.	4
Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU25.....	4
Anf. 1 CARL ERIK HEDLUND (m)	4
Anf. 2 ISA HALVARSSON (fp).....	7
Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v)	8
Anf. 4 HOLGER GUSTAFSSON (kds).....	10
Anf. 5 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	11
Anf. 6 CARL ERIK HEDLUND (m)	13
Anf. 7 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	13
Anf. 8 CARL ERIK HEDLUND (m)	13
Anf. 9 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	14
Anf. 10 HOLGER GUSTAFSSON (kds).....	14
Anf. 11 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	14
Anf. 12 HOLGER GUSTAFSSON (kds).....	15
Anf. 13 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	15
Anf. 14 ISA HALVARSSON (fp).....	15
Anf. 15 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	16
Anf. 16 ISA HALVARSSON (fp).....	16
Anf. 17 INGIBJÖRG SIGURSDÓTTIR (s).....	16
Anf. 18 LARS BÄCKSTRÖM (v)	17
Anf. 19 RONNY KORSBERG (mp).....	17
Anf. 20 CARL ERIK HEDLUND (m)	18
Anf. 21 RONNY KORSBERG (mp).....	18
Anf. 22 CARL ERIK HEDLUND (m)	19
Anf. 23 RONNY KORSBERG (mp).....	19
(Beslut fattades efter 11 §.)	19

7 § Vissa regionalpolitiska frågor 20

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1995/96:AU7..... 20
(Beslut fattades efter 11 §.)..... 20

8 § Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer 20

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1995/96:AU15..... 20
Anf. 24 SONJA FRANSSON (s) 20
Anf. 25 ANNA ÅKERHJELM (m) 21
Anf. 26 ELVING ANDERSSON (c) 22
Anf. 27 SIRI DANNAEUS (fp) 23
Anf. 28 SONJA FRANSSON (s) replik 25
Anf. 29 SIRI DANNAEUS (fp) replik 25
Anf. 30 SONJA FRANSSON (s) replik 25
Anf. 31 SIRI DANNAEUS (fp) replik 26
Anf. 32 INGRID BURMAN (v) 26
Anf. 33 SONJA FRANSSON (s) replik 28
Anf. 34 INGRID BURMAN (v) replik 28
Anf. 35 SONJA FRANSSON (s) replik 29
Anf. 36 INGRID BURMAN (v) replik 29
(forts. 11 §) 29

9 § Frågestund 29

Anf. 37 TALMANNEN 29
Arbetslösheten 30
Anf. 38 LARS TOBISSON (m) 30
Anf. 39 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 30
Anf. 40 LARS TOBISSON (m) 31
Anf. 41 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 31
Anf. 42 LARS TOBISSON (m) 32
Anf. 43 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 32
Anf. 44 ANNE WIBBLE (fp) 32
Anf. 45 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 33
Anf. 46 ANNE WIBBLE (fp) 33
Anf. 47 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 34
Anf. 48 HANS ANDERSSON (v) 34
Anf. 49 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 34
Anf. 50 HANS ANDERSSON (v) 35
Anf. 51 Statsminister GÖRAN PERSSON (s) 35
FN:s kris 35
Anf. 52 VIOLA FURUBJELKE (s) 35
Anf. 53 Statsrådet PIERRE SCHORI (s) 36
Anf. 54 VIOLA FURUBJELKE (s) 36
Anf. 55 Statsrådet PIERRE SCHORI (s) 36
Omhändertagande av barn 36
Anf. 56 INGER DAVIDSON (kds) 36
Anf. 57 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s) 37
Skogsindustrin 37

Prot. 1995/96:102
30 maj

Anf. 58 BIRGITTA HAMBRAEUS (c).....	37
Anf. 59 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	37
<i>Valet i Albanien</i>	37
Anf. 60 URBAN AHLIN (s)	37
Anf. 61 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	37
<i>Tandvårdsförsäkringen</i>	38
Anf. 62 ROLAND LARSSON (c).....	38
Anf. 63 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	38
<i>Landstingens ekonomi</i>	38
Anf. 64 CHATRINE PÅLSSON (kds).....	38
Anf. 65 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	38
Anf. 66 CHATRINE PÅLSSON (kds).....	39
Anf. 67 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	39
<i>OS och sysselsättningen</i>	39
Anf. 68 EWA LARSSON (mp).....	39
Anf. 69 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	40
<i>Situationen i vården</i>	40
Anf. 70 GULLAN LINDBLAD (m).....	40
Anf. 71 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	40
Anf. 72 GULLAN LINDBLAD (m).....	41
Anf. 73 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	41
<i>Bidrag till mansjourer</i>	42
Anf. 74 LENNART KLOCKARE (s).....	42
Anf. 75 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	42
<i>Organisationernas biståndsarbete</i>	42
Anf. 76 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)	42
Anf. 77 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	43
Anf. 78 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)	43
Anf. 79 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	43
<i>Arbetsstidsförkortning</i>	44
Anf. 80 INGRID BURMAN (v).....	44
Anf. 81 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	44
Anf. 82 INGRID BURMAN (v).....	44
Anf. 83 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	44
<i>Våld mot kvinnor</i>	45
Anf. 84 MONICA GREEN (s)	45
Anf. 85 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	45
Anf. 86 MONICA GREEN (s)	45
Anf. 87 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	46
<i>Samarbete mellan sjukvården och försäkringskassan</i>	46
Anf. 88 EVA ERIKSSON (fp).....	46
Anf. 89 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	46
Anf. 90 EVA ERIKSSON (fp).....	46
Anf. 91 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	46
<i>Lobbying inom EU</i>	47
Anf. 92 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	47
Anf. 93 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	47

<i>Personminor</i>	47
Anf. 94 CARINA HÄGG (s).....	47
Anf. 95 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s).....	48
<i>Nedskärningar i vården</i>	48
Anf. 96 MIKAEL ODENBERG (m).....	48
Anf. 97 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	48
Anf. 98 MIKAEL ODENBERG (m).....	49
Anf. 99 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	49
Anf. 100 TALMANNEN	50

10 § Information från regeringen om Östersjömötet i Visby 50

Anf. 101 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	50
Anf. 102 MARIANNE SAMUELSSON (mp).....	53
Anf. 103 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	53
Anf. 104 MARIANNE SAMUELSSON (mp).....	54
Anf. 105 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	54
Anf. 106 ANNE WIBBLE (fp).....	54
Anf. 107 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	55
Anf. 108 BENGT HURTIG (v).....	55
Anf. 109 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	56
Anf. 110 BENGT HURTIG (v).....	57
Anf. 111 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	57
Anf. 112 LENNART BRUNANDER (c).....	57
Anf. 113 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	57
Anf. 114 INGA-BRITT JOHANSSON (s).....	58
Anf. 115 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	58
Anf. 116 INGA-BRITT JOHANSSON (s).....	59
Anf. 117 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	59
Anf. 118 EVA ERIKSSON (fp).....	59
Anf. 119 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	59
Anf. 120 EVA ERIKSSON (fp).....	60
Anf. 121 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	60
Anf. 122 KRISTER ÖRNFJÄDER (s).....	60
Anf. 123 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	60
Anf. 124 YVONNE SANDBERG-FRIES (s).....	61
Anf. 125 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	61

11 § (forts. från 8 §) Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer (forts. AU15) 61

Anf. 126 BARBRO JOHANSSON (mp).....	61
Anf. 127 SONJA FRANSSON (s) replik.....	63
Anf. 128 BARBRO JOHANSSON (mp) replik.....	63
Anf. 129 DAN ERICSSON (kds).....	63
Anf. 130 SONJA FRANSSON (s).....	65
Anf. 131 DAN ERICSSON (kds).....	65
Anf. 132 SONJA FRANSSON (s).....	65
Anf. 133 DAN ERICSSON (kds).....	66

Beslut	66
SkU25 Beskattningen av vissa förmåner, m.m.	66
AU7 Vissa regionalpolitiska frågor	67
AU15 Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer .	67
12 § Anmälan om skriftliga frågor	68
1995/96:483 av <i>Owe Hellberg</i> (v) till arbetsmarknadsministern.....	68
Lokal samverkan mot arbetslösheten.....	68
1995/96:484 av <i>Owe Hellberg</i> (v) till näringsministern.....	68
Bidrag till solvärmeanläggningar.....	68
1995/96:485 av <i>Maud Björnemalm</i> (s) till statsrådet Pierre Schori	68
Uppehållstillstånd för anhöriga	68
1995/96:486 av <i>Erling Bager</i> (fp) till utbildningsministern....	68
Chalmers Tekniska Högskola	68
1995/96:487 av <i>Carina Hägg</i> (s) till inrikesministern	68
Elektronisk handel.....	68
1995/96:488 av <i>Carina Hägg</i> (s) till kommunikationsministern.....	68
Hjälmkravet vid färd på moped.....	68
1995/96:489 av <i>Ola Karlsson</i> (m) till finansministern	68
Socialavgifter.....	68
1995/96:490 av <i>Ola Karlsson</i> (m) till kommunikationsministern.....	68
Internetadress	68
13 § Anmälan om svar på skriftliga frågor	68
1995/96:455 av <i>Sonja Fransson</i> (s) till justitieministern	68
Konkursförvaltning.....	68
1995/96:458 av <i>Inge Carlsson</i> (s) till justitieministern	68
Förbud mot kränkande musiktexter	68
1995/96:445 av <i>Birger Schlaug</i> (mp) till statsministern	68
EU-kommissionens säkerhetstjänst	68
1995/96:450 av <i>Carina Hägg</i> (s) till försvarsministern	68
Personminor	68
1995/96:459 av <i>Nils T Svensson</i> (s) till finansministern	68
Avdrag för avgift till arbetslöshetsförsäkring.....	68
1995/96:460 av <i>Chatrine Pålsson</i> (kds) till finansministern...	69
Oriktiga uppgifter i folkbokföringen	69
1995/96:472 av <i>Carina Hägg</i> (s) till utrikesministern	69
EU och Albanien	69
14 § Kammaren åtskildes kl. 16.16	69